

Vuurwerkaankoop en -gebruik 2020

Onderzoek naar gedrag en opinie Nederlandse huishoudens

Disclaimer

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Privacy en gegevensbescherming

VeiligheidNL gaat zorgvuldig om met persoonsgegevens en behandelt deze vertrouwelijk. Zo worden persoonsgegevens alleen verwerkt door personen met een geheimhoudingsplicht en voor het doel waarvoor deze gegevens zijn verzameld. Daarbij zorgt VeiligheidNL voor passende beveiliging van persoonsgegevens.

VeiligheidNL behandelt uw persoonlijke gegevens conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zoals deze sinds 25 mei 2018 geldt. Lees meer over onze privacy verklaring op www.veiligheid.nl/privacy.

Vuurwerkaankoop en -gebruik 2020

Onderzoek naar gedrag en opinie
Nederlandse huishoudens

Rapport nummer 843
Projectnummer 20.0295

Dr. Branko Olij
Drs. Susanne Nijman
Drs. Huib Valkenberg
Dr. Birgitte Blatter

Uitgegeven door
VeiligheidNL
Postbus 75169
1070 AD Amsterdam
www.veiligheid.nl

april 2020

Inhoudsopgave

Hoofdstuk		Pagina
	Samenvatting	5
1	Inleiding	7
1.1	Doel van het onderzoek	7
1.2	Vergelijking met het voorgaande onderzoek	7
1.3	Leeswijzer	8
2	Kopen en afsteken van vuurwerk	9
2.1	Kopen van vuurwerk	9
2.1.1	Aankoop en budget	9
2.1.2	Vuurwerktypen en voorkeur van kopers	9
2.1.3	Locaties van aankoop	10
2.2	Afsteken van vuurwerk	11
2.3	Beschermingsmaatregelen	11
2.3.1	Beschermingsmaatregelen bij het zelf afsteken van vuurwerk	11
2.3.2	Beschermingsmaatregelen bij kinderen die vuurwerk afsteken	12
2.4	Vuurwerkresten opruimen	13
2.5	Kwaliteit van vuurwerk	13
3	Kijken naar vuurwerk	14
4	Letsel	15
5	Mening over vuurwerk	16
5.1	Redenen om vuurwerk wel of niet af te steken	16
5.1.1	Redenen om vuurwerk wel af te steken	16
5.1.2	Redenen om vuurwerk niet af te steken	16
5.2	Mening over overlast, voorlichting, initiatieven en wet- en regelgeving	16
5.2.1	Mening over overlast	16
5.2.2	Mening over voorlichting	16
5.2.3	Mening over initiatieven	16
5.2.4	Mening over wet- en regelgeving	17
5.3	Vuurwerkcampagnes	18
5.4	Kennis over vuurwerkregels	18
6	Discussie en conclusies	19
6.1	Discussie	19
6.2	Conclusies	20
7	Onderzoeksaanpak en verantwoording	23
Bijlage 1	Vragenlijst aankoop- en afsteekgedrag 2019-2020	24
Bijlage 2	Tabellenboek	39
Bijlage 3	Afbeeldingen typen vuurwerk	57

Samenvatting

Jaarlijks presenteert VeiligheidNL in de eerste dagen van januari hoeveel en welk type vuurwerkongevallen er afgelopen jaarwisseling hebben plaatsgevonden¹. Hiertoe inventariseert VeiligheidNL de aantallen vuurwerkgewonden die op alle SEH's en bij 81 huisartsenposten in Nederland zijn behandeld. Om de jaarlijkse ontwikkelingen in letsels als gevolg van vuurwerk in een bredere context van vuurwerkaankoop en -gebruik te plaatsen, zodat een interpretatie van deze ontwikkelingen beter mogelijk is, heeft VeiligheidNL onderzoek gedaan naar het vuurwerkaankoop en -gebruik. Het huidige onderzoek is uitgevoerd van 6 tot en met 23 januari 2020 en heeft betrekking op de jaarwisseling 2019-2020. Aan een representatieve steekproef van Nederlandse huishoudens (n=1.658, van 20-75 jaar) werden onder andere vragen gesteld over het kopen en afsteken van vuurwerk, de kwaliteit van het vuurwerk, beschermingsmaatregelen die zijn getroffen en letsel dat ooit is opgelopen als gevolg van vuurwerk. Daarnaast is hun mening bevraagd over de regelgeving en een eventueel verbod van vuurwerk.

Kopen en afsteken van vuurwerk

Van de respondenten zegt 32 procent voor afgelopen jaarwisseling vuurwerk te hebben gekocht (daling t.o.v. 2019, 36%, $p=0,034$). Hierbij werd gemiddeld €84 aan legaal vuurwerk (€69 in 2019) en €112 aan illegaal vuurwerk (€143 in 2019) uitgegeven. De meest populaire typen vuurwerk om te kopen waren sierpotten/fonteinen, cakeboxen, sterretjes en vuurpijlen. Ruim de helft van de respondenten met thuiswonende kinderen heeft vuurwerk gekocht. Van de respondenten zonder thuiswonende kinderen heeft 16 procent vuurwerk gekocht. Bijna 90 procent van de respondenten heeft het vuurwerk in een officieel verkooppunt gekocht.

Van de respondenten zegt 38 procent tijdens afgelopen jaarwisseling vuurwerk te hebben afgestoken (vergelijkbaar t.o.v. 2019, 42%, $p=0,073$). De meest populaire typen vuurwerk om af te steken waren sierpotten/fonteinen, cakeboxen, vuurpijlen en sterretjes.

Ruim de helft van de respondenten zei tijdens het afsteken een veiligheidsbril te hebben opgezet (stijging t.o.v. 2019, 42%, $p=0,000$), en ruim de helft zegt een vuurwerklont te hebben gebruikt (stijging t.o.v. 2019, 44%, $p=0,000$). Bijna driekwart van de respondenten gaf aan dat ze hun thuiswonende kind(eren) een veiligheidsbril hebben laten dragen tijdens het afsteken van vuurwerk (vergelijkbaar t.o.v. 2019, 69%, $p=0,176$), en zestig procent heeft hun thuiswonende kind(eren) een vuurwerklont laten gebruiken (stijging t.o.v. 2019, 52%, $p=0,046$). Elf procent van de respondenten die vuurwerk hebben afgestoken, hebben geen enkele (in dit onderzoek uitgevraagde) beschermingsmaatregelen genomen tijdens het afsteken. Verhoudingsgewijs werd knalvuurwerk, zoals ratelbanden/Chinese rollen en rotjes/kanonslagen/astronauten het vaakst beoordeeld als slecht of matig door respondenten die deze typen vuurwerk hadden afgestoken. Siervuurwerk, zoals compound/samengesteld vuurwerk en cakeboxen werden het vaakst als goed of uitstekend beoordeeld.

Kijken naar vuurwerk

Ruim de helft van de respondenten die geen vuurwerk heeft afgestoken, had wel buiten naar vuurwerk gekeken (vergelijkbaar t.o.v. 2019, 48%, $p=0,073$). Van deze respondenten gaf 28 procent aan geen beschermingsmaatregelen te hebben genomen. Meer dan de helft van de respondenten zei voldoende afstand te hebben gehouden, en ongeveer de helft van de respondenten zei hun thuiswonende

¹ Valkenberg & Nijman (2020) Ongevallen met vuurwerk – Jaarwisseling 2019-2020.

kind(eren) ook voldoende afstand te hebben laten houden. Opvallend is dat, wat betreft het gebruik van een veiligheidsbril en gehoorbeschermers, net als bij voorgaande jaarwisseling, respondenten minder vaak zelf deze beschermingsmaatregelen hebben genomen dan dat ze hun thuiswonende kind(eren) deze maatregelen hebben laten nemen.

Letsel

Ongeveer een op de tien respondenten zei ooit letsel te hebben opgelopen als gevolg van vuurwerk afsteken of kijken naar vuurwerk (vergelijkbaar t.o.v. 2019, 9%, $p=0,879$). Het letsel werd voornamelijk opgelopen door het vuurwerk van iemand anders. Van de respondenten gaf 5 procent aan ooit gehoorschade te hebben opgelopen als gevolg van vuurwerk.

Mening over vuurwerk

Respondenten die vuurwerk hebben afgestoken, gaven als belangrijkste reden dat het leuk is, dat het traditie is en dat het mooi is om naar te kijken. Van de respondenten die geen vuurwerk hebben afgestoken, gaf het merendeel als belangrijkste reden dat het te gevaarlijk (geworden) is en dat het niet prettig is voor (huis)dieren of het milieu. Bijna driekwart van de respondenten was van mening dat overlast van vuurwerk de afgelopen jaren toeneemt (stijging t.o.v. 2019, 51%, $p=0,000$). Van de respondenten was 47 procent het eens met de stelling dat er voldoende voorlichting is over het veilig gebruiken van vuurwerk (daling t.o.v. 2019, 53%, $p=0,000$) en 43 procent was het eens met de stelling dat er voldoende voorlichting is over het veilig kijken naar vuurwerk (daling t.o.v. 2019, 52%, $p=0,000$). Er blijkt draagvlak onder de respondenten te zijn ten aanzien van een verbod op een aantal typen vuurwerk. Bijna driekwart van de respondenten is namelijk voor een verbod op knalvuurwerk (stijging t.o.v. 2019, 52%, $p=0,000$) en de helft is voor een verbod op vuurpijlen (stijging t.o.v. 2019, 27%, $p=0,000$). Voornamelijk de respondenten die geen vuurwerk hebben afgestoken waren voor een verbod. Volgens deze respondenten is een verbod een goede manier om letsels en schade te voorkomen. Een groot deel van de respondenten (67%) zei een gemeentelijke vuurwerkshow een goed alternatief te vinden voor het zelf afsteken van vuurwerk (stijging t.o.v. 2019, 60%, $p=0,000$). Van de respondenten zei 82 procent geen illegaal vuurwerk te gaan kopen als er een vuurwerkverbod komt (stijging t.o.v. 2019, $p=0,000$).

1

Inleiding

Jaarlijks presenteert VeiligheidNL in de eerste dagen van januari hoeveel en welk type vuurwerkongevallen er afgelopen jaarwisseling hebben plaatsgevonden². Hiertoe inventariseert VeiligheidNL de aantallen vuurwerkgewonden die op alle SEH's en bij 81 huisartsenposten in Nederland zijn behandeld.

1.1

Doel van het onderzoek

VeiligheidNL wil de jaarlijkse ontwikkelingen in letsels als gevolg van vuurwerk in een bredere context van vuurwerkaankoop en -gebruik plaatsen, zodat een interpretatie van deze ontwikkelingen beter mogelijk is. Door jaarlijks onder een representatieve steekproef van Nederlandse huishoudens de vuurwerk aankopen en het afsteken ervan te inventariseren, is het signaleren van trends mogelijk en kan een brede duiding van de (trends in) letselcijfers worden gegeven. VeiligheidNL gebruikt de informatie uit dit onderzoek daarnaast in voorlichtingscampagnes gericht op het veilig gebruik van vuurwerk door kinderen, genaamd 4vuurwerkveilig³. Het huidige onderzoek is uitgevoerd van 6 tot en met 23 januari 2020 en heeft betrekking op de jaarwisseling 2019-2020.

De volgende vraagstellingen zijn voor het huidige onderzoek opgesteld:

- Welk deel van de respondenten heeft voor afgelopen jaarwisseling vuurwerk gekocht, hoeveel geld hebben zij daaraan uitgegeven, welke typen vuurwerk hebben zij aangeschaft en waar hebben ze het gekocht?
- Welk deel van de respondenten heeft afgelopen jaarwisseling vuurwerk afgestoken, welke typen vuurwerk hebben zij afgestoken en welke hoeveelheden?
- Welke beschermingsmaatregelen hebben respondenten voor zichzelf en voor hun thuiswonende kind(eren) getroffen bij het afsteken van vuurwerk?
- Wat vonden respondenten van de kwaliteit van het afgestoken, legale vuurwerk?
- Welk deel van de respondenten is naar buiten gegaan om vuurwerk te kijken en welke beschermingsmaatregelen hebben respondenten voor zichzelf en voor hun thuiswonende kind(eren) getroffen bij het buiten kijken naar vuurwerk?
- Welk deel van de respondenten heeft ooit letsel opgelopen als gevolg van vuurwerk?
- Wat waren redenen van respondenten om wel of niet vuurwerk af te steken?
- Wat is de mening van respondenten over overlast die met vuurwerk gepaard kan gaan, de voorlichting rond vuurwerkgebruik, mogelijke initiatieven om vuurwerkletsel en -schade te voorkomen en wet- en regelgeving?
- In hoeverre zijn respondenten bekend met vuurwerkcampagnes?
- In hoeverre zijn respondenten bekend met vuurwerkregels?

1.2

Vergelijking met het voorgaande onderzoek

Binnen het huidige onderzoeksrapport wordt op enkele punten een vergelijking gemaakt met het voorgaande onderzoek, dat uitgevoerd is in januari 2019 en betrekking had op de jaarwisseling 2018-2019⁴. Om de vergelijking mogelijk te maken, zijn in het huidige onderzoek veel dezelfde vragen gesteld als in het jaar 2019. Sommige vragen die in 2019 zijn gesteld, zijn aangepast en/of door een aangepaste

² Valkenberg & Nijman (2020) Ongevallen met vuurwerk – Jaarwisseling 2019-2020.

³ VeiligheidNL (2020) 4vuurwerkveilig (www.veiligheid.nl/vuurwerk).

⁴ van der Veer et al. (2019) Vuurwerkaankoop en -gebruik 2019 – Onderzoek naar gedrag en opinie van Nederlandse huishoudens. VeiligheidNL, Amsterdam.

routing aan een specifiekere groep respondenten voorgelegd. Daarnaast zijn in het huidige onderzoek extra vragen aan de vragenlijst toegevoegd. Zo is er onder andere gevraagd naar het aantal stuks afgestoken vuurwerk per type en zijn er vragen gesteld over vuurwerkcampagnes. De vergelijking met de resultaten van het voorgaande onderzoek is om die reden op sommige uitkomsten lastig te maken.

1.3

Leeswijzer

Het huidige onderzoek heeft betrekking op een vragenlijst die door een representatieve steekproef van Nederlandse huishoudens is ingevuld. Aangezien één respondent namens het huishouden de vragenlijst invult, wordt er in het huidige rapport gesproken over 'respondent'. De benaming 'respondent' heeft, bijvoorbeeld bij het kopen en afsteken van vuurwerk, betrekking op het gehele huishouden.

In hoofdstuk 2 tot en met 5 worden de resultaten beschreven over het kopen en afsteken van vuurwerk (hoofdstuk 2), het kijken naar vuurwerk (hoofdstuk 3), ietsel dat ooit is opgelopen als gevolg van vuurwerk (hoofdstuk 4) en de mening van respondenten over onder andere de regelgeving rond vuurwerk en een totaalverbod of verbod op bepaalde vuurwerkproducten (hoofdstuk 5). De discussie en conclusies staan beschreven in hoofdstuk 6 en de onderzoeksaanpak en verantwoording staan beschreven in hoofdstuk 7. Als bijlages zijn de vragenlijst (Bijlage 1) en het tabellenboek (Bijlage 2) bijgevoegd. Daarnaast toont Bijlage 3 afbeeldingen van de verschillende typen vuurwerk die in het huidige onderzoek zijn gebruikt.

2

Kopen en afsteken van vuurwerk

2.1

Kopen van vuurwerk

In deze paragraaf staat beschreven welk deel van de respondenten⁵ vuurwerk heeft gekocht voor de afgelopen jaarwisseling, hoeveel geld zij daaraan hebben uitgegeven, welke typen vuurwerk zij hebben aangeschaft en waar ze het hebben gekocht.

2.1.1

Aankoop en budget

Van de in totaal 1.658 respondenten zei 32 procent (n=526) voor de jaarwisseling 2019-2020 vuurwerk te hebben gekocht (Bijlage 2 2.). Dit aandeel is significant lager dan bij de voorgaande meting, waarbij 36 procent van de respondenten voor de jaarwisseling 2018-2019 vuurwerk had gekocht (p=0,034).

Het gemiddelde bedrag dat de vuurwerkkopers uit het huidige onderzoek hebben uitgegeven was €92, variërend van €2 tot €1.000 (Tabel 1, Bijlage 2 3.). Het gemiddelde bedrag dat de vuurwerkkopers aan legaal vuurwerk hebben uitgegeven was €84 en aan illegaal vuurwerk €112. Voor de jaarwisseling 2018-2019 is een vergelijkbaar bedrag aan vuurwerk uitgegeven (€90), alhoewel er toen verhoudingsgewijs een lager bedrag aan legaal vuurwerk (€69) en een hoger bedrag aan illegaal vuurwerk (€143) werd uitgegeven.

Tabel 1

Vergelijking in het bedrag uitgegeven aan vuurwerk tussen de jaarwisseling van 2019-2020 en 2018-2019

	2019-2020	2018-2019
	Gemiddeld bedrag	Gemiddeld bedrag
Legaal vuurwerk	€84	€69
Illegaal vuurwerk	€112	€143
Totaal (legaal + illegaal vuurwerk)	€92	€90

2.1.2

Vuurwerktypen en voorkeur van kopers

Ruim de helft (51%) van de respondenten met thuiswonende kinderen heeft vuurwerk gekocht. Van de respondenten zonder thuiswonende kinderen heeft 16 procent vuurwerk gekocht. De respondenten zijn gevraagd om per soort vuurwerk aan te geven of het gekocht is. Qua legaal siervuurwerk werden door de respondenten sierpotten/fonteinen het vaakst gekocht (45%), gevolgd door cakeboxen (41%), sterretjes (40%), vuurpijlen (39%) en grondbloemen (34%, Tabel 2). Qua legaal knalvuurwerk werden het vaakst single shots/thunder kings gekocht (33%), gevolgd door rotjes/kanonslagen/astronauten (23%). Respondenten hebben ook kunnen aangeven of zij typen vuurwerk hebben gekocht die illegaal zijn, zoals Romeinse kaarsen, babypijltjes, nitraten, mortierbom/display shell, cobra, strijker, vlinderbom/toffe, knalpatroon en lawinepijl. In totaal had 30% van de respondenten illegaal vuurwerk gekocht. Opvallend is dat 12 procent van de respondenten Romeinse kaarsen heeft gekocht en dat 7 procent babypijltjes heeft gekocht, ondanks dat deze typen vuurwerk sinds de jaarwisseling 2015-2016 illegaal zijn. Het grootste deel van het totaalbedrag werd besteed aan overig siervuurwerk⁶ (60%), overig

⁵ Zoals beschreven in paragraaf 1.3 heeft hier de benaming 'respondent' betrekking op het gehele huishouden.

⁶ Dit betreffen voornamelijk kinderpakketten en pakketten met meerdere soorten cakeboxen of sierpotten.

knalvuurwerk⁶ (46%), cakeboxen (45%), compound/samengesteld vuurwerk (40%), sierpotten/fonteinen (33%) en vuurpijlen (33%, Bijlage 2 6.)⁷.

2.1.3

Locaties van aankoop

Het merendeel van de respondenten heeft het vuurwerk in een officieel verkooppunt gekocht (88%, Bijlage 2 4.)⁸. Elf procent (n=58) van de respondenten gaf aan vuurwerk op een andere locatie te hebben gekocht. Dit gaat voornamelijk om aankopen die gedaan zijn in het buitenland (n=36), zoals in België en Duitsland⁹.

Tabel 2

Percentage respondenten dat heeft gekocht en afgestoken¹⁰; naar type vuurwerk

	Percentage respondenten dat heeft gekocht (n=526)	Percentage respondenten dat heeft afgestoken (n=625)
Legaal siervuurwerk		
Vuurpijl	39%	35%
Cakebox	41%	36%
Sierpot / fontein	45%	38%
Grondbloem	34%	27%
Compound / samengesteld vuurwerk	22%	20%
Sterretjes	40%	34%
Siervuurwerk, overig	5%	4%
Legaal knalvuurwerk		
Single shot / Thunder King	33%	26%
Rotje / kanonslag / astronaut	23%	18%
Ratelband / Chinese rol	13%	9%
Knalvuurwerk, overig	3%	2%
Illegaal vuurwerk		
Romeinse kaarsen	12%	10%
Babypijltjes	7%	6%
Nitraten	4%	3%
Mortierbom / display shell	1%	0%
Cobra	3%	3%
Strijker	1%	2%
Vlinderbom / toffee	2%	1%
Knalpatroon	9%	7%
Lawinepijl	4%	2%

⁷ Deze percentages kunnen niet worden opgeteld om tot een totaal van 100% te komen, aangezien respondenten bij deze vraag de mogelijkheid hadden om meerdere antwoorden te geven.

⁸ Inclusief winkels, zoals de Action, Albert Heijn, Aldi, Lidl, Blokker, Big Bazar en Hema, waar alleen kindervuurwerk (F1) wordt verkocht.

⁹ Bij vuurwerkaankopen die in het buitenland zijn gedaan, gaat het niet per definitie om illegaal vuurwerk, omdat het bijvoorbeeld ook om legaal kindervuurwerk (F1) kan gaan.

¹⁰ Het is mogelijk dat het aandeel respondenten dat vuurwerk heeft gekocht afwijkt van het aandeel respondenten dat vuurwerk heeft afgestoken. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat één respondent voor meerdere gezinnen vuurwerk heeft gekocht.

2.2

Afsteken van vuurwerk

In deze paragraaf staat beschreven welk deel van de respondenten vuurwerk heeft afgestoken, welke typen vuurwerk zijn hebben afgestoken, en welke hoeveelheden. De reden dat er in het huidige onderzoek, naast de hoeveelheid gekocht vuurwerk, ook gevraagd is naar de hoeveelheid afgestoken vuurwerk is dat ander onderzoek van VeiligheidNL het heeft gebruikt om risico's op vuurwerkletsels te bepalen¹¹.

Van alle respondenten zei 38 procent (n=625) tijdens afgelopen jaarwisseling vuurwerk te hebben afgestoken (Bijlage 2 8. en 9.), wat vergelijkbaar is met de voorgaande meting (42%, $p=0,073$). De respondenten hebben qua legaal siervuurwerk het vaakst sierpotten/fonteinen (38%), cakeboxen (36%), vuurpijlen (35%) en sterretjes (34%) afgestoken (Tabel 2, Bijlage 2 10 en 11.). Qua legaal knalvuurwerk werden het vaakst single shots/thunder kings (26%) afgestoken, gevolgd door rotjes/kanonslagen/astronauten (18%). Een kwart van de respondenten heeft illegaal vuurwerk afgestoken.

2.3

Beschermingsmaatregelen

In deze paragraaf staat beschreven welke beschermingsmaatregelen respondenten hebben getroffen bij het afsteken van vuurwerk. Aan ouders van thuiswonende kinderen is gevraagd of, en zo ja, hoe, zij hun kind of kinderen hebben beschermd, als de kinderen vuurwerk hebben afgestoken.

2.3.1

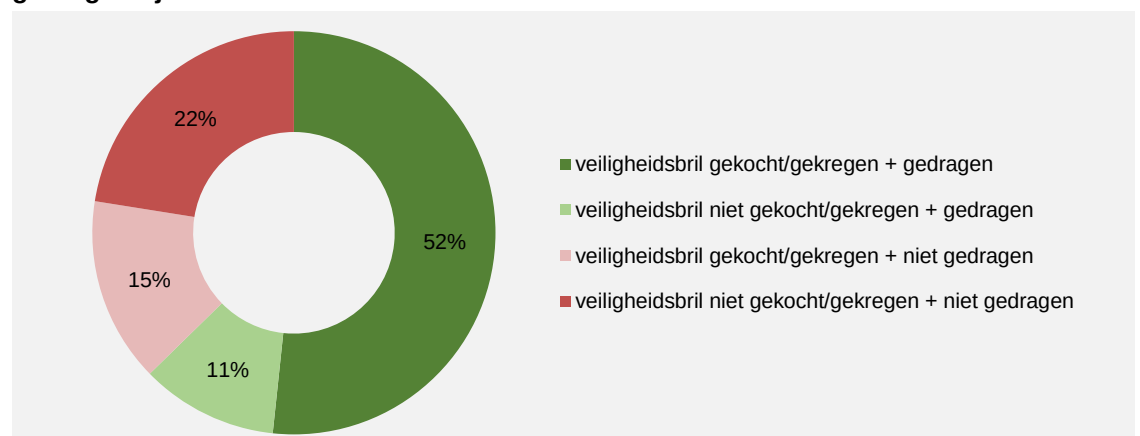
Beschermingsmaatregelen bij het zelf afsteken van vuurwerk

Bij het kopen van vuurwerk zei 65 procent van de respondenten een veiligheidsbril te hebben gekocht/gekregen (Bijlage 2 7.)¹². Van de respondenten die vuurwerk bij een officieel vuurwerkpunt heeft gekocht, zei 68 procent een veiligheidsbril te hebben gekocht/gekregen.

Van alle respondenten die geen veiligheidsbril hebben gekocht/gekregen (bij het kopen van vuurwerk), gaf 42 procent aan al een veiligheidsbril in het bezit te hebben gehad. Meer dan de helft van de respondenten (58%) gaf aan tijdens het afsteken van vuurwerk een veiligheidsbril te hebben gedragen (Bijlage 2 19.), wat significant hoger is dan bij de voorgaande meting (42%, $p=0,000$). Van alle respondenten die vuurwerk hebben afgestoken, had 52 procent een veiligheidsbril gekocht/gekregen en ook gedragen (Figuur 1 op volgende pagina). Vijftien procent heeft geen veiligheidsbril gedragen, ondanks dat ze er toch een hebben gekocht/gekregen.

Figuur 1

Aantal respondenten dat een veiligheidsbril heeft gekocht/gekregen en heeft gedragen tijdens het afsteken van vuurwerk

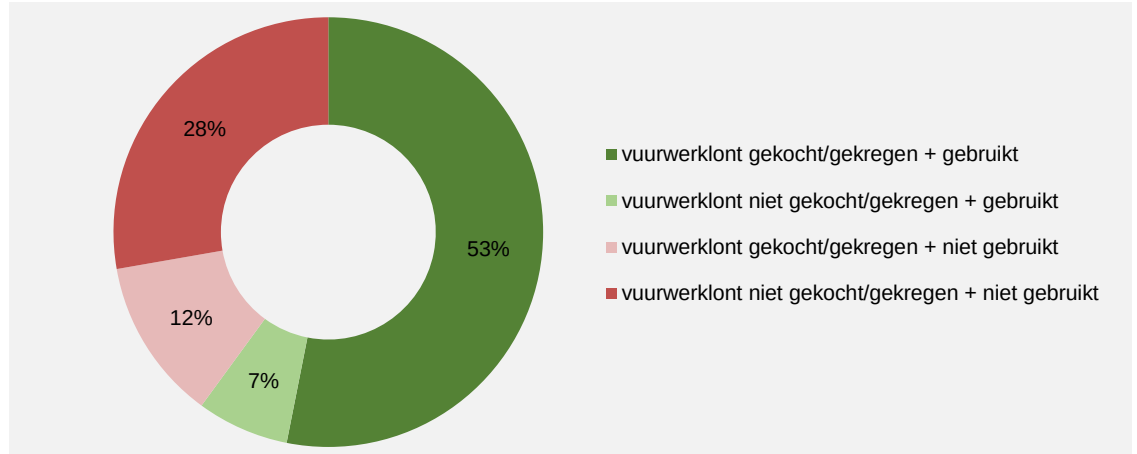
¹¹ Valkenberg & Nijman (2020) Type vuurwerk en letsel: vuurwerkongevallen 2019-2020. VeiligheidNL, Amsterdam.

¹² Sinds afgelopen jaarwisseling (2019-2020) is het verplicht voor officiële verkooppunten van vuurwerk om een veiligheidsbril te geven, ook al heeft de koper al een veiligheidsbril in zijn/haar bezit.

Bij het kopen van vuurwerk zei 65 procent van de respondenten een vuurwerklont te hebben gekocht/gekregen. Van de respondenten die geen vuurwerklont heeft gekocht/gekregen, gaf 20 procent aan al een vuurwerklont in het bezit te hebben gehad. Meer dan de helft van de respondenten (56%) gaf aan tijdens het afsteken van vuurwerk een vuurwerklont te hebben gebruikt (Bijlage 2 19.), wat significant hoger is dan bij de voorgaande meting (44%, $p=0,000$). Van alle respondenten die vuurwerk hebben afgestoken, had 53 procent een vuurwerklont gekocht/gekregen en ook gebruikt (Figuur 2). Twaalf procent heeft geen vuurwerklont gebruikt, ondanks dat ze er toch een hebben gekocht/gekregen.

Figuur 2

Aantal respondenten dat een vuurwerklont heeft gekocht/gekregen en heeft gebruikt tijdens het afsteken van vuurwerk

Van de respondenten die vuurpijlen hebben afgestoken heeft 43 procent hun vuurpijlen afgestoken in een lanceerstandaard en 22 procent heeft hun vuurpijlen afgestoken in een vastgezette fles of pijp (Bijlage 2 19.). Van de respondenten die vuurpijlen hebben afgestoken gaf ruim een derde aan dus niet een lanceerstandaard, fles of pijp te hebben gebruikt. In de antwoordcategorie 'iets anders, namelijk' stond niet omschreven op wat voor manier deze respondenten een vuurpijl hebben afgestoken.

Elf procent van de respondenten die vuurwerk hebben afgestoken, hebben geen beschermingsmaatregelen genomen tijdens het afsteken. Naast het niet dragen van een veiligheidsbril of het niet gebruiken van een vuurwerklont werden er door deze respondenten onder andere ook geen gehoorbeschermers gebruikt, werd er niet voldoende afstand houden en werd er niet bewust veilige kleding gedragen.

2.3.2

Beschermingsmaatregelen bij kinderen die vuurwerk afsteken

Zo'n driekwart van de respondenten (74%) gaf aan dat ze hun thuiswonende kind(eren) een veiligheidsbril hebben laten dragen bij het afsteken van vuurwerk (Bijlage 2 20.), wat vergelijkbaar is met de voorgaande meting (69%, $p=0,176$). Zestig procent van de respondenten gaf aan dat ze hun thuiswonende kind(eren) een vuurwerklont hebben laten gebruiken, wat significant hoger is dan bij de voorgaande meting (52%, $p=0,046$). Meer dan de helft van de respondenten (54%) gaf aan dat ze hun thuiswonende kind(eren) voldoende afstand (8-12 meter) hebben laten houden¹³.

¹³ Het antwoord over voldoende afstand is niet goed te vergelijken met de voorgaande meting, omdat er toen geen specificatie werd gegeven van het aantal meters afstand (8-12).

2.4 Vuurwerkresten opruimen

Van de respondenten die vuurwerk hebben afgestoken, heeft ruim de helft (54%) zoveel mogelijk zijn eigen vuurwerkresten opgeruimd (Bijlage 2 16.)¹⁴.

2.5 Kwaliteit van vuurwerk

In deze paragraaf staat beschreven wat respondenten van de kwaliteit van het afgestoken, legale vuurwerk vonden. In de interpretatie van de resultaten over de kwaliteit van het vuurwerk is het goed om er rekening mee te houden dat het om relatief kleine aantallen gaat.

Respondenten die cakeboxen hadden afgestoken (n=226), beoordeelden dat type vuurwerk in 93 procent van de gevallen als goed of uitstekend. Van de respondenten die ratelbanden/Chinese rollen hadden afgestoken (n=58), beoordeelde 21 procent het als slecht of matig (Bijlage 2 17.). Dit kwam onder andere doordat het vuurwerk te snel af ging (n=3) of doordat het niet af ging (n=2, Bijlage 2 18.). Respondenten die rotjes/kanonslagen/astronauten hadden afgestoken (n=112), beoordeelde 17 procent het als slecht of matig. Dit kwam onder andere doordat de knal te zacht was (n=8), de lont te kort was (n=4) of het vuurwerk niet af ging (n=4). Van de respondenten die compound/samengesteld vuurwerk hadden afgestoken (n=125), beoordeelde 94 procent het als goed of uitstekend.

¹⁴ Dit percentage is niet goed te vergelijken met de voorgaande meting, omdat er toen andere antwoordmogelijkheden waren.

3

Kijken naar vuurwerk

In dit hoofdstuk staat beschreven welk deel van de respondenten naar buiten is gegaan om vuurwerk te kijken. Ook staat beschreven welke beschermingsmaatregelen men zelf heeft genomen tijdens het kijken naar vuurwerk. Aan ouders van thuiswonende kinderen is gevraagd of, en zo ja, hoe, zij hun kind(eren) hebben beschermd, als de kinderen buiten naar vuurwerk hebben gekeken.

Van de respondenten die zelf geen vuurwerk hebben afgestoken, gaf 48 procent aan wel naar buiten te zijn gegaan om naar het vuurwerk te kijken (Bijlage 2 14.), wat vergelijkbaar is met voorgaande meting (48%, $p=0,9111$). Van de thuiswonende kinderen van respondenten die geen vuurwerk hebben afgestoken, ging 39 procent naar buiten om naar vuurwerk te kijken (Bijlage 2 15.).

In totaal gaf 28 procent van de respondenten die naar buiten zijn gegaan om vuurwerk te kijken, aan geen beschermingsmaatregelen te hebben genomen. Meer dan de helft van de respondenten (59%) zei wel voldoende afstand te hebben gehouden (Bijlage 2 21.)¹⁵. Ongeveer de helft van de respondenten (47%) gaf aan dat ze hun thuiswonende kind(eren) ook voldoende afstand hebben laten houden bij het kijken naar vuurwerk (Bijlage 2 22.)¹³. Opvallend is dat een derde van de respondenten hun thuiswonende kind(eren) een veiligheidsbril hebben laten dragen (voorgaande meting 38%, $p=0,368$), terwijl 14% van de respondenten zelf een veiligheidsbril heeft opgezet bij het kijken naar vuurwerk (voorgaande meting 9%, $p=0,057$). Ook wat betreft gehoorbeschermers hebben de respondenten zelf er minder gebruik van gemaakt (5%, voorgaande meting 3%, $p=0,196$) dan de thuiswonende kind(eren) van respondenten (14%, voorgaande meting 14%, $p=0,952$).

¹⁵ Het antwoord over voldoende afstand is niet goed te vergelijken met de voorgaande meting, omdat er toen geen specificatie werd gegeven van het aantal meters afstand (8-12).

4

Letsel

In dit hoofdstuk staat beschreven welk deel van de respondenten ooit letsel heeft opgelopen als gevolg van vuurwerk afsteken of kijken naar vuurwerk, en wat voor letsel is opgelopen, met extra nadruk op gehoorschade. De termen die gebruikt zijn om de mate van gehoorschade te bepalen zijn gebaseerd op termen die gebruikelijk zijn binnen gehooronderzoek, dat wordt uitgevoerd door de Hoorstichting (onderdeel van VeiligheidNL).

Binnen het huidige onderzoek wordt letsel ten gevolge van vuurwerk van afgelopen jaarwisseling niet (uitgebreid) beschreven, aangezien dit in een ander rapport van VeiligheidNL wordt gedaan¹⁶.

Van de respondenten gaf 9 procent aan ooit letsel te hebben opgelopen als gevolg van vuurwerk (Bijlage 2 41.), wat vergelijkbaar is met de voorgaande meting (9%, $p=0,879$). In 62 procent van de gevallen kwam dit door het vuurwerk van iemand anders. Daarnaast zijn enkele specifieke vragen gesteld over gehoorschade. Van de respondenten gaf 5 procent aan ooit gehoorschade te hebben opgelopen als gevolg van vuurwerk, wat in 78 procent van de gevallen door het vuurwerk van iemand anders kwam (Bijlage 2 42.). Driekwart van degenen met gehoorschade zei een piep/brom/ruis in het oor te hebben opgelopen, en 18 procent gaf aan licht gehoorverlies te hebben opgelopen (Bijlage 2 43.) Driekwart van degenen met gehoorschade gaf aan dat de gehoorschade tijdelijk was, en 20 procent gaf aan dat het blijvend was (Bijlage 2 44.). Dit houdt in dat zo'n 4 op de 100 respondenten tijdelijke gehoorschade hebben opgelopen en 1 op de 100 respondenten blijvende gehoorschade.

¹⁶ Valkenberg & Nijman (2020) Type vuurwerk en letsel: vuurwerkongevallen 2019-2020. VeiligheidNL, Amsterdam.

5

Mening over vuurwerk

5.1 Redenen om vuurwerk wel of niet af te steken

In deze paragraaf staat beschreven wat de reden is die respondenten hebben om vuurwerk wel of niet af te steken.

5.1.1 Redenen om vuurwerk wel af te steken

Een derde van de respondenten die vuurwerk hebben afgestoken, gaf als belangrijkste reden dat het leuk is voor henzelf, hun partner en/of hun thuiswonende kind(eren) (Bijlage 2 12.). Daarnaast was voor 18 procent van de respondenten de belangrijkste reden dat het traditie is en voor 18 procent was de belangrijkste reden dat het mooi is om naar te kijken.

5.1.2 Redenen om vuurwerk niet af te steken

Meer dan de helft van de respondenten (52%) die geen vuurwerk hebben afgestoken, gaf als reden dat het te gevaarlijk (geworden) is (Bijlage 2 13.)¹⁷. Van de respondenten gaf 41 procent als reden aan dat het niet prettig is voor (huis)dieren en 39 procent gaf aan dat het niet goed is voor het milieu.

5.2 Mening over overlast, voorlichting, initiatieven en wet- en regelgeving

In deze paragraaf staat beschreven wat de mening van respondenten is over overlast die met vuurwerk gepaard kan gaan, de voorlichting rond vuurwerkgebruik, mogelijke initiatieven om vuurwerkletsel en -schade te voorkomen en wet- en regelgeving.

5.2.1 Mening over overlast

Bijna driekwart van de respondenten (74%) was het eens met de stelling dat de overlast van vuurwerk de afgelopen jaren toeneemt (Bijlage 2 39.), wat significant hoger is dan de voorgaande meting (51%, $p=0,000$).

5.2.2 Mening over voorlichting

Van de respondenten was 47 procent het eens met de stelling dat er voldoende voorlichting is over het veilig gebruiken van vuurwerk (Bijlage 2 25.), wat significant lager is dan de voorgaande meting (53%, $p=0,000$). Vier op de tien respondenten was het eens met de stelling dat er voldoende voorlichting is over het veilig kijken naar vuurwerk (43%, Bijlage 2.26), wat significant lager is dan de voorgaande meting (52%, $p=0,000$). Bij de beantwoording van de vragen over voorlichting was er weinig verschil tussen afstekers en niet-afstekers.

5.2.3 Mening over initiatieven

Twee derde van de respondenten was het eens met de stelling dat een gemeentelijke vuurwerkshow een goed alternatief is voor het zelf afsteken van vuurwerk (Bijlage 2 31.). Bij de voorgaande meting was een significant kleiner deel (60%, $p=0,000$) het eens met deze stelling. Twee derde van de respondenten was het ook eens met de stelling dat hun gemeente een plaatselijk verbod op vuurwerk moet kunnen instellen (Bijlage 2 28.), wat vergelijkbaar is met de voorgaande meting (65%, $p=0,427$). Respondenten zijn redelijk positief over het instellen van beperkte zones waar wel

¹⁷ Deze aantallen zijn niet goed te vergelijken met de voorgaande meting, omdat er toen slechts één antwoord (in plaats van maximaal drie antwoorden) gegeven kon worden.

vuurwerk mag worden afgestoken, aangezien 58 procent dit een goede maatregel vindt (Bijlage 2 30.), wat significant lager is dan de voorgaande meting (63%, $p=0,002$). Van de respondenten was 73 procent het eens met de stelling dat het instellen van vuurwerk vrije zones een goede maatregel is (Bijlage 2 29.), wat vergelijkbaar is met de voorgaande meting (75%, $p=0,255$).

5.2.4

Mening over wet- en regelgeving

Volgens 71 procent van alle respondenten moet er een verbod komen op knalvuurwerk (Bijlage 2 34.), wat een significant stijging is in vergelijking met de voorgaande meting (52%, $p=0,000$). Van alle respondenten was 50 procent voor een verbod op vuurpijlen en 44 procent voor een verbod op al het consumentenvuurwerk (Bijlage 2 35. en 36.). Bij de voorgaande meting was een significant lager deel voor een verbod op vuurpijlen (27%, $p=0,000$) en voor een verbod op al het consumentenvuurwerk (27%, $p=0,000$). Zoals verwacht waren meer respondenten die afgelopen jaarwisseling geen vuurwerk hebben afgestoken voor een vuurwerkverbod dan respondenten die wel vuurwerk hadden afgestoken (Tabel 3). Desondanks was meer dan de helft van de respondenten die vuurwerk hadden afgestoken ook voor een verbod op knalvuurwerk en een derde was voor een verbod op vuurpijlen.

Tabel 3

Aantal respondenten dat voor een vuurwerkverbod is; naar totaal, afstekers en niet-afstekers

	Totaal (wel + niet vuurwerk afgestoken)	Vuurwerk afgestoken	Geen vuurwerk afgestoken
Voor een verbod op knalvuurwerk	71%	54%	81%
Voor een verbod op vuurpijlen	50%	33%	60%
Voor een verbod op al het consumentenvuurwerk	44%	26%	55%

Van de respondenten die voor een volledig vuurwerkverbod of voor een deelverbod waren, was een groot deel voor een gemeentelijke vuurwerkshow als alternatief voor zelf afsteken. Van de respondenten die een verbod op knalvuurwerk wilde, vond 81 procent dit een goed alternatief. Daarnaast vond 82 procent van de respondenten die voor een verbod op knalvuurwerk waren, en 87 procent van de respondenten die voor een verbod op al het consumentenvuurwerk waren, dit een goed alternatief.

Aan de respondenten die voor een verbod op consumentenvuurwerk waren, is gevraagd welke redenen zijn daarvoor hebben. De meerderheid van de respondenten vond het een goede manier om letsels te voorkomen (66%) en om schade te voorkomen (64%, Bijlage 2 37.).¹⁸ Daarnaast vond 54 procent het voor de (huis)dieren beter en 46 procent vindt het beter voor het milieu.

Van de respondenten gaf 82 procent aan dat, als er een vuurwerkverbod komt, men geen illegaal vuurwerk gaat kopen (Bijlage 2 40.), wat significant lager was bij voorgaande meting (65%, $p=0,000$). Er zat weinig verschil tussen de mening van respondenten die afgelopen jaarwisseling legaal of illegaal vuurwerk hadden afgestoken.

¹⁸ Deze aantallen zijn niet goed te vergelijken met de voorgaande meting, omdat er toen meerdere antwoorden (in plaats van maximaal drie antwoorden) gegeven konden worden.

De mening van respondenten over enkele andere maatregelen, worden hieronder opgesomd:

- Van de respondenten vond 62 procent dat er onvoldoende gecontroleerd wordt op de aankoop van illegaal vuurwerk (Bijlage 2 24.).
- Wat minder dan de helft van de respondenten (46%) vond de huidige afsteektijden goed, terwijl 43 procent de huidige afsteektijden te ruim vond (Bijlage 2 32.).
- Een groot deel van de respondenten (85%) vond dat het afsteken van vuurwerk in de dagen voorafgaand aan de jaarwisseling strenger moet worden beboet (Bijlage 2 33.). Bij de voorgaande meting was een significant kleiner deel (78%, $p=0,000$) het hiermee eens.
- Een derde van de respondenten vond dat iedereen zelf moet kunnen beslissen of men vuurwerk wil afsteken (Bijlage 2 38.). Opvallend is dat bij de voorgaande meting significant meer respondenten (46%, $p=0,000$) dit nog vonden.

5.3

Vuurwerkcampagnes

In deze paragraaf staat beschreven in hoeverre respondenten bekend zijn met vuurwerkcampagnes, en of ze hun afsteekgedrag daarop hebben aangepast.

Het aantal respondenten dat bekend is met de vuurwerkcampagnes 'Donnie knalplanga' (5%, $n=81$), 'BIEM!' (3%, $n=48$) en '4vuurwerkveilig' (4%, $n=62$) was laag (Bijlage 2 48.). Van de respondenten was 9 procent bekend met minstens één van de drie campagnes. Van de respondenten die zeggen de 'Donnie knalplanga' te kennen, zei 20 procent afgelopen jaarwisseling een vuurwerkbril te hebben gekocht/gebruikt vanwege die campagne. Van deze respondenten gaf ruim de helft (52%) aan voldoende afstand te hebben gehouden vanwege de BIEM! campagne, en ruim een derde (34%) gaf aan veiliger met vuurwerk om te zijn gegaan vanwege de 4vuurwerkveilig campagne. In de interpretatie van deze percentages dient er rekening gehouden te worden met het feit dat een relatief klein deel van de respondenten bekend is met de vuurwerkcampagnes.

5.4

Kennis over vuurwerkregels

In deze paragraaf staat beschreven in hoeverre respondenten bekend zijn met de vuurwerkregels.

Van de respondenten is 47 procent van mening dat personen vanaf 18 jaar alle soorten legaal vuurwerk mogen afsteken (Bijlage 2 49.). Dit was ook het juiste antwoord. Ten opzichte van de voorgaande meting is dit een verbetering, aangezien significant minder van mening waren dat de minimumleeftijd 18 jaar was (29%, $p=0,000$).

De meerderheid van de respondenten heeft correct aangegeven dat mortierbommen (80%), cobra's (72%) en nitraten (71%) illegaal zijn (Bijlage 2 50.). Opvallend is dat slechts 16 procent van de respondenten aangaf dat Romeinse kaarsen illegaal zijn, en 13 procent aangaf dat babypijltjes illegaal zijn, terwijl deze typen vuurwerk al sinds de jaarwisseling 2015-2016 illegaal zijn.

Van de respondenten heeft 64 procent aangegeven dat vuurwerk in het buitenland mag worden gekocht en 38 procent heeft aangegeven dat dit niet mag.

Driekwart van de respondenten heeft correct aangegeven dat vuurwerk dat door particulieren via een website is besteld niet thuis mag worden bezorgd, wat een hoger aandeel is dan de voorgaande meting (70%, $p=0,005$).

6

Discussie en conclusies

6.1

Discussie

In het huidige onderzoek zijn aan een representatieve steekproef van Nederlandse huishoudens (n=1.658) vragen gesteld over de jaarwisseling 2019-2020, met betrekking tot het kopen en afsteken van vuurwerk, de kwaliteit van het vuurwerk en over de beschermingsmaatregelen die zijn getroffen. Daarnaast is de mening bevraagd over de regelgeving en een eventueel verbod van vuurwerk.

Steekproef van huishoudens

Zoals aangegeven in paragraaf 1.3 heeft het huidige onderzoek betrekking op een representatieve steekproef van huishoudens, waarbij de vragenlijst is ingevuld door één respondent namens het huishouden. Het is daarom belangrijk om er rekening mee te houden dat binnen een huishouden het vuurwerkgedrag en de mening over vuurwerk kan verschillen. Aangezien respondenten van het huidige onderzoek een leeftijd hadden tussen de 20 en 75 jaar, is het vuurwerkaankoop en -gebruik en de mening over vuurwerk van personen onder de 20 jaar niet meegenomen. De respondent die namens het huishouden de vragenlijst heeft ingevuld, heeft mogelijk niet altijd zicht op het vuurwerkaankoop en -gebruik van hun thuiswonende kind(eren). Daarentegen zijn personen onder de 20 jaar risicogroepen voor vuurwerkletsel. Uit ander onderzoek van VeiligheidNL over afgelopen jaarwisseling bleek namelijk dat bijna de helft (49%) van alle spoedeisende hulp en huisartsenpost bezoekers met vuurwerkletsel jonger dan 20 jaar was¹⁹.

Romeinse kaarsen en babypijltjes

Ondanks dat sinds de jaarwisseling 2015-2016 Romeinse kaarsen en babypijltjes illegaal zijn, zei twaalf procent van de respondenten Romeinse kaarsen te hebben gekocht en zeven procent van de respondenten zei babypijltjes te hebben gekocht. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat men deze typen vuurwerk in het buitenland heeft gekocht, aangezien het in zowel België als Duitsland verkrijgbaar is. Het zou ook kunnen dat men te weinig kennis over vuurwerk heeft (ondanks dat er per type vuurwerk afbeeldingen als voorbeeld zijn gebruikt), zodat typen vuurwerk door elkaar zijn gehaald. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat kleine vuurpijlen voor babypijltjes zijn aangezien.

Vuurwerkverbod

Onder een representatieve steekproef van Nederlandse huishoudens blijkt er draagvlak te zijn voor een verbod op een aantal typen vuurwerk. Bijna driekwart van de respondenten is namelijk voor een verbod op knalvuurwerk en de helft is voor een verbod op vuurpijlen. Deze resultaten komen overeen met onderzoek dat half januari is verricht door I&O Research. Onder een representatieve groep Nederlanders van 18 en jaar en ouder (n=2.221) toonden zij aan dat 70 procent voor een verbod op knalvuurwerk en vuurpijlen is²⁰. Daarnaast toonden zij aan dat 72 procent van de respondenten vond dat de gemeente op een centrale plaats een professionele vuurwerkshow moet organiseren. Dit komt overeen met de resultaten van het huidige onderzoek, waarbij 67 procent van de respondenten vond dat een gemeentelijke vuurwerkshow een goed alternatief is voor het zelf afsteken van vuurwerk.

¹⁹ Valkenberg & Nijman (2020) Ongevallen met vuurwerk – Jaarwisseling 2019-2020. VeiligheidNL, Amsterdam.

²⁰ Kanne & Engeland (2020) Omslag in denken over afsteken vuurwerk. I&O Research, Amsterdam.

In vergelijking met de voorgaande meting was een significant groter deel van de respondenten van het huidige onderzoek voor een verbod op knalvuurwerk, vuurpijlen en voor een verbod op al het consumentenvuurwerk. In de periode waarin de vragenlijst onder de huishoudens is uitgezet (6 tot en met 23 januari) is er in de media veel aandacht geweest voor een mogelijk vuurwerkverbod. Berichten in de media over een vuurwerkverbod hebben mogelijk de mening van respondenten beïnvloed.

Vuurwerkcampagnes

Het aantal respondenten dat bekend is met de vuurwerkcampagnes 'Donnie knalplanga', 'BIEM!' en '4vuurwerkveilig' was laag. Een verklaring hiervoor kan zijn dat de campagne van 2019-2020 (Goud&Nieuw) niet is meegenomen en dat de vuurwerkcampagnes zijn gericht op jongeren van 15-25 jaar, terwijl de respondenten van het huidige onderzoek 20-75 jaar zijn. Wellicht dat, wanneer de vragenlijst aan jongere respondenten zou zijn gesteld, de percentages hoger zouden zijn.

Voorlichting

De Youtube video van vuurwerkcampagne Goud&Nieuw is vaak bekeken, er is een stijging in het gebruik van de voorlichtingscampagne 4vuurwerkveilig en het is sinds afgelopen jaarwisseling verplicht voor vuurwerkverkopers van een officieel verkooppunt om voorlichting te geven. Desondanks geeft, in vergelijking met de voorgaande meting, een significant kleiner deel van de respondenten aan dat er voldoende voorlichting is over het veilig gebruiken en het veilig kijken naar vuurwerk. Berichten in de media over een vuurwerkverbod hebben mogelijk ook de mening van respondenten op dit vlak beïnvloed.

Onderzoeksraad voor Veiligheid

In 2017 heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid aanbevolen om meer inzicht te krijgen in de relatie tussen het type vuurwerk en de omvang van de ernst van het letsel²¹. Om deze reden is er in het huidige onderzoek uitgevraagd welk type vuurwerk de respondenten hebben afgestoken, en per type vuurwerk welk aantal is afgestoken. Deze resultaten zijn gebruikt in het uitgebreide rapport over vuurwerkongevallen 2019-2020, om een risicoschatting van vuurwerkletsel aan te geven per type vuurwerk²².

6.2

Conclusies

Op basis van het huidige onderzoek zijn een aantal conclusies getrokken.

Kopen en afsteken van vuurwerk

In vergelijking met de voorgaande meting heeft dit jaar een kleiner deel van de respondenten vuurwerk gekocht. Daarentegen is er wel per respondent een hoger gemiddeld bedrag aan (legaal) vuurwerk uitgegeven. Afgelopen jaarwisseling gebruikte een groter deel van de vuurwerkafstekers beschermingsmaatregelen zoals een veiligheidsbril en een vuurwerklont dan de voorgaande meting. Ondanks dat een kleiner deel van de respondenten vuurwerk koopt en een groter deel beschermingsmaatregelen neemt, is er nog steeds een stijging zichtbaar van het totaal aantal vuurwerkletsels van de afgelopen twee jaarwisselingen¹⁴.

Kijken naar vuurwerk

Ruim de helft van de respondenten, die geen vuurwerk hebben afgestoken, heeft wel buiten naar vuurwerk gekeken. Respondenten hebben, net als afgelopen jaarwisseling, minder vaak zelf maatregelen genomen dan dat zij hun thuiswonende kind(eren) deze maatregelen lieten nemen.

²¹ Onderzoeksraad voor Veiligheid (2017) Veiligheidsrisico's jaarwisseling.

²² Valkenberg & Nijman (2020) Type vuurwerk en letsel: vuurwerkongevallen 2019-2020. VeiligheidNL, Amsterdam.

Letsel

Ongeveer een op de tien respondenten heeft ooit letsel hebben opgelopen door vuurwerk, wat voornamelijk door het vuurwerk van iemand anders kwam. Daarnaast hebben 4 op de 100 respondenten ooit tijdelijke gehoorschade opgelopen en 1 op de 100 respondenten hebben blijvende gehoorschade opgelopen.

Mening over vuurwerk

In vergelijking met de voorgaande meting was een significant groter deel van de respondenten voor een vuurwerkverbod. Bijna driekwart van de respondenten was voor een verbod op knalvuurwerk (voorgaande meting 52%), de helft was voor een verbod op vuurpijlen (voorgaande meting 27%) en 44 procent was voor een verbod op al het consumentenvuurwerk (voorgaande meting 27%). Een groot deel van de respondenten vindt een gemeentelijke vuurwerkshow een goed alternatief voor het zelf afsteken van vuurwerk. Van de respondenten zei 82 procent geen illegaal vuurwerk te gaan kopen, als er een vuurwerkverbod komt.

Vergelijking met de voorgaande meting

In het huidige rapport is bij verschillende vraagstukken een vergelijking gemaakt met de resultaten van de voorgaande meting (jaarwisseling 2018-2019). Tabel 4 (op de volgende pagina) geeft een overzicht van deze vergelijkingen.

Tabel 4 Aantal respondenten dat voor een vuurwerkverbod is; naar totaal, afstekers en niet-afstekers

	2019-2020	2018-2019	Verskil tussen beide metingen*
	Percentage respondenten (%)	Percentage respondenten (%)	p-waarde
Vuurwerk gekocht	32	36	0,034
Vuurwerk afgestoken	38	42	0,073
Buiten naar vuurwerk gekeken (zelf geen vuurwerk afgestoken)	48	47	0,911
Veiligheidsbril opgezet bij afsteken vuurwerk	58	42	0,000
Vuurwerklont gebruikt bij afsteken vuurwerk	56	44	0,000
Thuiswonend kind(eren) veiligheidsbril laten opzetten bij afsteken vuurwerk	74	69	0,176
Thuiswonend kind(eren) vuurwerklont laten gebruiken bij afsteken vuurwerk	60	52	0,046
Veiligheidsbril opgezet bij buiten kijken naar vuurwerk	14	9	0,057
Gehoorbeschermers gebruikt bij buiten kijken naar vuurwerk	5	3	0,196
Thuiswonend kind(eren) veiligheidsbril laten opzetten bij buiten kijken naar vuurwerk	33	38	0,368
Thuiswonend kind(eren) gehoorbeschermers laten gebruiken bij buiten kijken naar vuurwerk	14	14	0,952
Ooit letsel opgelopen als gevolg van vuurwerk	9	9	0,879
Er is voldoende voorlichting over het veilig gebruiken van vuurwerk	47	53	0,000
Er is voldoende voorlichting over het veilig kijken naar vuurwerk	43	52	0,000
Mijn gemeente moet een plaatselijk verbod op vuurwerk kunnen instellen	67	65	0,427
Het instellen van vuurwerkvrije zones is een goede maatregel	73	75	0,255
Het instellen van beperkte zones waar wel vuurwerk mag worden afgestoken, is een goede maatregel	58	63	0,002
Een gemeentelijke vuurwerkshow is een goed alternatief voor het zelf afsteken van vuurwerk	67	60	0,000
Het afsteken van vuurwerk in de dagen voorafgaand aan de jaarwisseling moet strenger worden beboet	85	78	0,000
Er moet een verbod komen op knalvuurwerk	71	52	0,000
Er moet een verbod komen op vuurpijlen	50	27	0,000
Er moet een verbod komen op al het consumentenvuurwerk	44	27	0,000
Iedereen moet zelf kunnen beslissen of ze vuurwerk willen afsteken	33	46	0,000
De overlast van vuurwerk neemt de afgelopen jaren toe	74	51	0,000
Als er een vuurwerkverbod komt dan ga ik niet illegaal vuurwerk kopen	82	65	0,000
De minimumleeftijd waarop alle soorten legaal vuurwerk mag worden afsteken is 18 jaar	47	29	0,000
Vuurwerk dat door particulieren via een website is besteld mag thuis niet worden bezorgd	75	70	0,005

*Wanneer de uitkomst van deze test een p-waarde lager dan 0,050 is, wordt er gesproken over een significant verschil tussen de twee meetmomenten. De p-waarde is berekend aan de hand van een Chi-squared test.

7

Onderzoeksaanpak en verantwoording

Het onderzoek heeft betrekking op een representatieve steekproef van Nederlandse huishoudens, tussen de 20 en 75 jaar. Binnen het onderzoek worden onder andere vragen beantwoord over het kopen en afsteken van vuurwerk, de kwaliteit van het vuurwerk en over de beschermingsmaatregelen die zijn getroffen. Daarnaast is de mening bevraagd over onder andere de regelgeving en een eventueel verbod van vuurwerk.

Binnen het huidige onderzoeksrapport wordt een vergelijking gemaakt met het voorgaande onderzoek over de jaarwisseling 2018-2019. Om de vergelijking mogelijk te maken, zijn in het huidige onderzoek veel dezelfde vragen gesteld als in het jaar 2019. Sommige vragen die in 2019 zijn gesteld, zijn aangepast en/of door een aangepaste routing aan specifiekere groepen respondenten voorgelegd. Als een resultaat niet met het voorgaande onderzoek kon worden vergeleken, is dit in de voetnoot aangegeven. Om te berekenen of er sprake was van een significant verschil in de antwoorden tussen het huidige onderzoek en de voorgaande meting is een chi-squared test uitgevoerd met het programma SPSS. Wanneer de uitkomst van deze test een p-waarde lager dan 0,050 is, wordt er gesproken over een significant verschil tussen de twee meetmomenten. In het huidige onderzoek zijn ook extra vragen aan de vragenlijst toegevoegd. Zo is er onder andere gevraagd naar het aantal stuks afgestoken per type vuurwerk en zijn er vragen gesteld over vuurwerkcampagnes.

De vragenlijst is opgesteld door VeiligheidNL en is van 6 tot en met 23 januari 2020 uitgezet door Respondenten.nl. Voor hun deelname ontvingen de respondenten een vergoeding in de vorm van spaarpunten die inwisselbaar zijn voor cadeaubonnen. De steekproef Nederlandse huishoudens is representatief op basis van het geslacht, leeftijd, opleidingsniveau en op de stedelijkheid van de woonplaats. De vragenlijst is ingevuld door in totaal 1.658 respondenten, waarvan 526 respondenten vuurwerk hebben gekocht en 625 respondenten vuurwerk hebben afgestoken.

Het databestand is op een aantal punten opgeschoond. Respondenten hadden bijvoorbeeld bij een aantal vragen de mogelijkheid om 'anders, namelijk' te antwoorden. Vervolgens kon er een antwoord in een open tekstveld worden gegeven. Als het antwoord in het open tekstveld overeenkwam met een van de antwoordmogelijkheden, werd dit gehercodeerd. Daarnaast heeft er bij de vraag over het aantal afgestoken stuks vuurwerk een opschoning plaatsgevonden. Als er sprake was van een grote, onrealistische uitschieter, is ervoor gekozen om een statistische methode toe te passen, waarbij de uitschieter werd vervangen voor het één na hoogste getal + 1²³. In het tabellenboek (Bijlage 2) staat er per tabel omschreven of en wat voor opschoning heeft plaatsgevonden.

Een eerste inventarisatie over vuurwerkaankoop en -gebruik is uitgevoerd rond de jaarwisseling van 2017-2018, eind 2017. In die vragenlijst werd zowel teruggeblikt op de jaarwisseling van 2016-2017 als vooruitgeblikt op de jaarwisseling van 2017-2018. Vervolgens is begin 2019 een tweede onderzoek uitgevoerd, waarbij werd teruggeblikt op de jaarwisseling 2018-2019. Er is voor gekozen om in het huidige rapport geen vergelijking te maken met het onderzoek dat eind 2017 is uitgevoerd. De onderzoeken zijn niet goed te vergelijken, omdat het op verschillende momenten in het jaar is uitgevoerd.

²³ Field (2013) Discovering Statistics using IBM SPSS statistics.

Bijlage 1 Vragenlijst aankoop- en afsteekgedrag 2019-2020

Inleiding

Geachte heer of mevrouw,

VeiligheidNL voert een landelijk onderzoek uit naar het vuurwerkgebruik rondom de jaarwisseling 2019-2020. Met deze vragenlijst willen we graag inzicht krijgen in uw aankoop- en afsteekgedrag. Daarnaast vragen we uw mening over enkele algemene vuurwerkmaatregelen en regels.

Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 10 minuten.

Alvast bedankt voor uw medewerking!

Achtergrondkenmerken

alle respondenten

Wat is uw geslacht?

- ☐ man
☐ vrouw

alle respondenten

Wat is uw leeftijd?

.....

alle respondenten

Wat is uw hoogste voltooide opleiding?

- ☐ basisonderwijs
☐ lbo/vbo/vmbo (kader- en beroepsgerichte leerweg)
☐ mavo/eerste 3 jaar havo & vwo/vmbo (theor. en gemengde leerweg)
☐ mbo
☐ havo & vwo bovenbouw/wo propedeuse
☐ hbo/wo bachelor of kandidaats
☐ wo doctoraal of master

alle respondenten

Wat is uw postcode?

.....

Woonsituatie*alle respondenten***1a. Wat is uw woonsituatie?**

- ☐ alleenstaand
☐ samenwonend met partner
☐ thuiswonend (bij ouders)
☐ samenwonend met partner en kind(eren)
☐ alleenstaand met kind(eren)
☐ samenwonend met een of meerdere huisgenoten

*vraag 1a = samenwonend met partner en kind(eren) OF vraag 1a
alleenstaand met kind(eren)*

1b. In welke leeftijdscategorie(n) is/zijn uw kind(eren)?*U kunt meerdere antwoorden kiezen.*

- ☐ jonger dan 10 jaar
☐ tussen de 10 en 14 jaar
☐ tussen de 15 en 19 jaar
☐ ouder dan 19 jaar

Vragen over het kopen van vuurwerk

Wij stellen u eerst enkele vragen over het kopen van vuurwerk.

*alle respondenten***2. Heeft u afgelopen jaarwisseling (2019-2020) vuurwerk gekocht?**

- ☐ ja
☐ nee

*vraag 2 = ja***3. Hoeveel euro heeft u afgelopen jaarwisseling in totaal aan vuurwerk uitgegeven?***Als u het niet precies meer weet, mag u het schatten.*

€

*vraag 2 = ja***4. Waar heeft u het vuurwerk gekocht?***U kunt meerdere antwoorden kiezen.*

- ☐ in een officieel verkooppunt van vuurwerk
☐ ik heb het besteld via internet bij een Nederlands bedrijf en ik heb het thuis laten bezorgen
☐ ik heb het besteld via internet bij een buitenlands bedrijf en ik heb het thuis laten bezorgen
☐ ik heb het besteld via internet en ik heb het bij een officieel verkooppunt van vuurwerk laten bezorgen
☐ anders, namelijk

vraag 2 = ja

5. Kunt u per soort vuurwerk aangeven of u het heeft gekocht?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ single shot / thunder king
- ☐ rotje / kanonslag / astronaut
- ☐ ratelband / Chinese rol
- ☐ vuurpijl
- ☐ cakebox
- ☐ compound / samengesteld vuurwerk
- ☐ sierpot / fontein
- ☐ grondbloem
- ☐ sterretjes
- ☐ romeinse kaars
- ☐ babypijltje
- ☐ cobra's
- ☐ knalpatronen
- ☐ lawinepijl
- ☐ nitraten
- ☐ mortierbom / display shell
- ☐ vlinderbom / toffee
- ☐ strijkers
- ☐ overig knalvuurwerk, namelijk
- ☐ overig siervuurwerk, namelijk

alleen de soorten vuurwerk tonen die in vraag 5 zijn gekozen (incl. wat bij overig is ingevuld)

6. Kunt u per soort vuurwerk aangeven welk deel (percentage) van het totaalbedrag u daar aan heeft besteed?

U verdeelt hier 100% van het totaalbedrag over de verschillende soorten vuurwerk.

Als u het niet precies meer weet, mag u het schatten.

- ☐ single shot / thunder king ...%
- ☐ rotje / kanonslag / astronaut ...%
- ☐ ratelband / Chinese rol ...%
- ☐ vuurpijl ...%
- ☐ cakebox ...%
- ☐ compound / samengesteld vuurwerk ...%
- ☐ sierpot / fontein ...%
- ☐ grondbloem ...%
- ☐ sterretjes ...%
- ☐ romeinse kaars ...%
- ☐ babypijltje ...%
- ☐ cobra's ...%
- ☐ knalpatronen ...%
- ☐ lawinepijl ...%
- ☐ nitraten ...%
- ☐ mortierbom / display shell ...%
- ☐ vlinderbom / toffee ...%
- ☐ strijkers ...%
- ☐ overig knalvuurwerk, namelijk %
- ☐ overig siervuurwerk, namelijk %

vraag 2 = ja

7a. Welke van de volgende producten heeft u bij de aankoop van vuurwerk gekocht/gekregen?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

alleen 'lanceerstandaard voor vuurpijl' tonen als bij vraag 5 'vuurpijl' is gekozen en alleen 'lanceerstandaard voor compound / samengesteld vuurwerk' tonen als bij vraag 5 'compound' is gekozen

- ☐ veiligheidsbril
- ☐ gehoorbeschermers
- ☐ vuurwerklont
- ☐ lanceerstandaard voor vuurpijl
- ☐ lanceerstandaard voor compound / samengesteld vuurwerk
- ☐ geen van bovenstaande producten

alleen de producten tonen die bij vraag 7a niet zijn gekozen

7b. Wat is de reden waarom u de volgende producten niet heeft gekocht?

.....

Vragen over het omgaan met vuurwerk – zelf afsteken

vraag 1a = alleenstaand OF vraag 1a = samenwonend met partner OF vraag 1a = thuiswonend (bij ouders) OF vraag 1a = samenwonend met een of meerdere huisgenoten OF (vraag 1a = samenwonend met partner en met kind(eren) EN vraag 1b = ouder dan 18 jaar (enige optie)) OF (vraag 1a = alleenstaand met kind(eren) EN vraag 1b = ouder dan 18 jaar (enige optie))

8. Heeft u (of uw partner) afgelopen jaarwisseling (2019-2020) vuurwerk afgestoken?

- ☐ ja
- ☐ nee

(vraag 1a = samenwonend met partner en met kind(eren) EN (vraag 1b = jonger dan 10 jaar OF vraag 1b = tussen de 10 en 14 jaar OF vraag 1b = tussen de 15 en 18 jaar)) OF (vraag 1a = alleenstaand met kind(eren) EN (vraag 1b = jonger dan 10 jaar OF vraag 1b = tussen de 10 en 14 jaar OF vraag 1b = tussen de 15 en 18 jaar))

9. Heeft u afgelopen jaarwisseling (2019-2020) vuurwerk afgestoken?

- ☐ ja, maar mijn kind(eren) niet
- ☐ ja, en mijn kind(eren) ook
- ☐ nee, en mijn kind(eren) ook niet
- ☐ nee, maar mijn kind(eren) wel

vraag 8 = ja OF vraag 9 = ja, maar mijn kind(eren) niet OF vraag 9 = ja, en mijn kind(eren) ook OF vraag 9 = nee, maar mijn kind(eren) wel

10. Welke van de volgende soorten vuurwerk heeft u afgestoken?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ single shot / thunder king
- ☐ rotje / kanonslag / astronaut
- ☐ ratelband / Chinese rol
- ☐ vuurpijl
- ☐ cakebox
- ☐ compound / samengesteld vuurwerk
- ☐ sierpot / fontein
- ☐ grondbloem
- ☐ sterretjes
- ☐ romeinse kaars
- ☐ babypijltje
- ☐ cobra's
- ☐ knalpatronen
- ☐ lawinepijl
- ☐ nitraten
- ☐ mortierbom / display shell
- ☐ vlinderbom / toffee
- ☐ strijkers
- ☐ overig knalvuurwerk, namelijk
- ☐ overig siervuurwerk, namelijk

alleen de soorten vuurwerk tonen die in vraag 10 zijn gekozen (incl. wat bij overig is ingevuld)

ervoor zorgen dat er alleen gehele getallen worden ingevuld

11. Kunt u per soort vuurwerk aangeven welk aantal u heeft afgestoken?

Als u het niet precies meer weet, mag u het schatten.

- ☐ single shot / thunder king ...
- ☐ rotje / kanonslag / astronaut ...
- ☐ ratelband / Chinese rol ...
- ☐ vuurpijl ...
- ☐ cakebox ...
- ☐ compound / samengesteld vuurwerk ...
- ☐ sierpot / fontein ...
- ☐ grondbloem ...
- ☐ sterretjes ...
- ☐ romeinse kaars ...
- ☐ babypijltje ...
- ☐ cobra's ...
- ☐ knalpatronen ...
- ☐ lawinepijl ...
- ☐ nitraten ...
- ☐ mortierbom / display shell ...
- ☐ vlinderbom / toffee ...
- ☐ strijkers ...
- ☐ overig knalvuurwerk, namelijk
- ☐ overig siervuurwerk, namelijk

vraag 8 = ja OF vraag 9 = ja, maar mijn kind(eren) niet OF vraag 9 = ja, en mijn kind(eren) ook OF vraag 9 = nee, maar mijn kind(eren) wel

12. Wat was voor u de belangrijkste reden om vuurwerk af te steken?

- ☐ het is leuk voor mijzelf, mijn partner en / of kind(eren)
- ☐ het is een belangrijk ritueel om de jaarwisseling te markeren
- ☐ het is traditie
- ☐ het is leuk om vuurwerk zelf af te steken
- ☐ het is spannend om vuurwerk zelf af te steken
- ☐ het is mooi om naar te kijken
- ☐ een andere reden, namelijk

vraag 8 = nee OF vraag 9 = nee, en mijn kind(eren) ook niet

13. Wat waren voor u de belangrijkste redenen om geen vuurwerk af te steken?

U kunt maximaal drie antwoorden kiezen.

- ☐ ik vond het te duur dit jaar
- ☐ ik vond het weer te slecht
- ☐ ik vind het niet (meer) interessant
- ☐ ik vind het niet (meer) leuk
- ☐ ik vind het te gevaarlijk (geworden)
- ☐ ik vind het niet goed voor mijn gezondheid
- ☐ ik vind het niet prettig voor de (huis)dieren
- ☐ ik vind het niet goed voor het milieu
- ☐ een andere reden, namelijk

vraag 8 = nee OF vraag 9 = nee, en mijn kind(eren) ook niet OF vraag 9 = nee, maar mijn kind(eren) wel

14. U heeft aangegeven afgelopen jaarwisseling zelf geen vuurwerk te hebben afgestoken. Bent u wel zelf buiten naar het vuurwerk gaan kijken?

- ☐ ja
- ☐ nee

vraag 9 = ja, maar mijn kind(eren) niet OF vraag 9 = nee, en mijn kind(eren) ook niet

15. Heeft of hebben uw kind(eren) afgelopen jaarwisseling buiten naar het vuurwerk gekeken?

- ☐ ja
- ☐ nee

alle respondenten

alleen 'ja, zoveel mogelijk mijn eigen vuurwerkresten' tonen als zelf vuurwerk is afgestoken

16. Heeft u na de jaarwisseling vuurwerkresten opgeruimd?

- ☐ ja, zoveel mogelijk mijn eigen vuurwerkresten
- ☐ ja, (een gedeelte van) de straat
- ☐ ja, ik heb meegedaan aan veeg- of andere opruimacties
- ☐ nee

Vragen over de kwaliteit van vuurwerk

*vraag 8 = ja OF vraag 9 = ja, maar mijn kind(eren) niet OF vraag 9 = ja, en mijn kind(eren) ook OF vraag 9 = nee, maar mijn kind(eren) wel
alleen het type vuurwerk tonen dat bij vraag 10 is gekozen (maar geen illegaal vuurwerk)*

17. Wat vond u van de kwaliteit van het afgestoken vuurwerk?

Het gaat hier om de veiligheid van het vuurwerk (bv. of het vuurwerk niet te snel af ging)

	slecht	matig goed	uitstekend	weet niet/ geen mening
single shot / thunder king	☐	☐	☐	☐
rotje / kanonslag / astronaut	☐	☐	☐	☐
ratelband / Chinese rol	☐	☐	☐	☐
vuurpijl	☐	☐	☐	☐
cakebox	☐	☐	☐	☐
compound /	☐	☐	☐	☐
samengesteld vuurwerk sierpot / fontein	☐	☐	☐	☐
grondbloem	☐	☐	☐	☐
sterretjes	☐	☐	☐	☐
overig knalvuurwerk, namelijk	☐	☐	☐	☐
overig siervuurwerk, namelijk	☐	☐	☐	☐

vraag 17 = een score 1 of 2

alleen het type vuurwerk tonen dat bij vraag 17 een score van 'slecht' of 'matig' heeft gekregen (een aparte vraag per type vuurwerk) en alleen 'lanceerstandaard' tonen als bij vraag 17 een vuurpijl of compound een score van 'slecht' of 'matig' heeft gekregen

18. Waarom vond u de kwaliteit van <de / het type vuurwerk> een score van slecht of matig waard?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ de gebruiksaanwijzing was niet aanwezig
- ☐ de gebruiksaanwijzing was niet duidelijk
- ☐ de lont was te kort
- ☐ het vuurwerk ging niet af
- ☐ het vuurwerk ging te snel af
- ☐ het vuurwerk ging te laat af
- ☐ het vuurwerk ontplofte in plaats van dat het afging
- ☐ het vuurwerk ging onvoldoende recht omhoog
- ☐ het vuurwerk viel om / was instabiel
- ☐ de resten van het vuurwerk kwamen nog brandend naar beneden (tot op de grond)
- ☐ de knal was veel te hard
- ☐ de lanceerstandaard viel om
- ☐ de lanceerstandaard werd te heet of smolt bij het afsteken van het vuurwerk
- ☐ de lanceerstandaard ging kapot bij het in elkaar zetten en heb ik dus niet gebruikt
- ☐ iets anders, namelijk

Vragen over beschermingsmaatregelen

vraag 8 = ja OF vraag 9 = ja, maar mijn kind(eren) niet OF vraag 9 = ja, en mijn kind(eren) ook

alleen 'vuurpijlen' tonen als bij vraag 10 een 'vuurpijl' is gekozen en alleen 'compound' tonen als bij vraag 10 een 'compound' is gekozen

19. Welke beschermingsmaatregelen heeft u genomen om uzelf tijdens het afsteken van vuurwerk te beschermen?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ gebruiksaanwijzing gelezen
- ☐ veiligheidsbril opgezet
- ☐ een andere bril opgezet / ik had al een andere bril op (bv. leesbril)
- ☐ gehoorbeschermers gebruikt
- ☐ een vuurwerklont gebruikt
- ☐ vuurpijlen afgestoken in een lanceerstandaard
- ☐ vuurpijlen afgestoken in een vastgezette fles of pijp
- ☐ compound / samengesteld vuurwerk afgestoken in een lanceerstandaard
- ☐ voldoende afstand gehouden (8-12 meter)
- ☐ veilige kleding aangedaan (bv. geen capuchon, geen synthetische kleding)
- ☐ iets anders, namelijk
- ☐ ik heb geen beschermingsmaatregelen genomen

vraag 9 = ja, en mijn kind(eren) ook OF vraag 9 = nee, maar mijn kind(eren) wel

alleen 'vuurpijlen' tonen als bij vraag 10 een 'vuurpijl' is gekozen en alleen 'compound' tonen als bij vraag 10 een 'compound' is gekozen

20. Welke beschermingsmaatregelen heeft u genomen om uw kind(eren) tijdens het afsteken van vuurwerk te beschermen?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ ik heb ze een gebruiksaanwijzing laten lezen
- ☐ ik heb ze een veiligheidsbril laten dragen
- ☐ ik heb ze een andere bril laten dragen / ze hadden al een andere bril op
- ☐ ik heb ze gehoorbeschermers laten dragen
- ☐ ik heb ze een vuurwerklont laten gebruiken
- ☐ ik heb ze een lanceerstandaard voor vuurpijlen laten gebruiken
- ☐ ik heb ze een vastgezette fles of pijp voor vuurpijlen laten gebruiken
- ☐ ik heb ze een lanceerstandaard voor compound / samengesteld vuurwerk laten gebruiken
- ☐ ik heb ze voldoende afstand laten houden (8-12 meter)
- ☐ ik heb ze veilige kleding aan laten trekken (bv. geen capuchon, geen synthetische kleding)
- ☐ iets anders, namelijk
- ☐ ik heb geen beschermingsmaatregelen voor mijn kind(eren) genomen
- ☐ omdat mijn kind(eren) oud genoeg is/zijn, heb ik daar geen zicht of invloed (meer) op
- ☐ omdat mijn kind(eren) op een andere plek vuurwerk afsteken, heb ik daar geen zicht of invloed (meer) op

vraag 14 = ja

21. Welke beschermingsmaatregelen heeft u genomen om uzelf tijdens het buiten kijken van vuurwerk te beschermen?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ veiligheidsbril opgezet
- ☐ een andere bril opgezet / ik had al een andere bril op (bv. leesbril)
- ☐ gehoorbeschermers gebruikt
- ☐ voldoende afstand gehouden (8-12 meter)
- ☐ veilige kleding aangedaan (bv. geen capuchon, geen synthetische kleding)
- ☐ iets anders, namelijk
- ☐ ik heb geen beschermingsmaatregelen genomen

vraag 15 = ja

22. Welke beschermingsmaatregelen heeft u genomen om uw kind(eren) tijdens het buiten kijken van vuurwerk te beschermen?

- ☐ ik heb ze een veiligheidsbril laten dragen
- ☐ ik heb ze een andere bril laten dragen / ze hadden al een andere bril op
- ☐ ik heb ze gehoorbeschermers laten dragen
- ☐ ik heb ze voldoende afstand laten houden (8-12 meter)
- ☐ ik heb ze veilige kleding aan laten trekken (bv. geen capuchon, geen synthetische kleding)
- ☐ iets anders, namelijk
- ☐ ik heb geen beschermingsmaatregelen voor mijn kind(eren) genomen
- ☐ omdat mijn kind(eren) oud genoeg is/zijn, heb ik daar geen zicht of invloed (meer) op

vraag 8 = ja OF vraag 9 = ja, maar mijn kind(eren) niet OF vraag 9 = ja, en mijn kind(eren) ook

23a. Heeft u alcohol gedronken voor het afsteken van vuurwerk? Zo ja, hoeveel glazen?²⁴

- ☐ ja, 1-2 glazen alcohol
- ☐ ja, 3-5 glazen alcohol
- ☐ ja, 6-9 glazen alcohol
- ☐ ja, 10 of meer glazen alcohol
- ☐ ik heb geen alcohol gedronken

vraag 23a = ja, 1-2 glazen alcohol OF vraag 23a = ja, 3-5 glazen alcohol OF vraag 23a = ja, 6-9 glazen alcohol OF vraag 23a = ja, 10 of meer glazen alcohol

23b. Heeft u uw alcoholgebruik aangepast vanwege het afsteken van vuurwerk?²²

- ☐ ja
- ☐ nee

Uw mening

De volgende vragen gaan over wat u vindt van de regelgeving rond vuurwerk. Er zijn geen verkeerde of juiste antwoorden. De vragen dienen om een indicatie te krijgen van het beeld dat u hebt van vuurwerk.

Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

alle respondenten

24. Er wordt voldoende gecontroleerd op de aankoop van illegaal vuurwerk.

- ☐ mee oneens
- ☐ neutraal
- ☐ mee eens
- ☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

25. Er is voldoende voorlichting over het veilig gebruiken van vuurwerk.

- ☐ mee oneens
- ☐ neutraal
- ☐ mee eens
- ☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

26. Er is voldoende voorlichting over het veilig kijken naar vuurwerk.

- ☐ mee oneens
- ☐ neutraal
- ☐ mee eens
- ☐ weet niet / geen mening

²⁴ Het antwoord op deze vraag is niet opgenomen in het huidige rapport, aangezien de vraag niet aan het juiste deel van de respondenten is gesteld.

alle respondenten

27. **Er is voldoende voorlichting over wat wel en niet mag bij het afsteken van vuurwerk.**

- ☐ mee oneens
☐ neutraal
☐ mee eens
☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

28. **Mijn gemeente moet een plaatselijk verbod op vuurwerk kunnen instellen.**

- ☐ mee oneens
☐ neutraal
☐ mee eens
☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

29. **Het instellen van vuurwerkvrije zones is een goede maatregel.**

- ☐ mee oneens
☐ neutraal
☐ mee eens
☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

30. **Het instellen van beperkte zones waar wel vuurwerk mag worden afgestoken, is een goede maatregel.**

- ☐ mee oneens
☐ neutraal
☐ mee eens
☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

31. **Een gemeentelijke vuurwerkshow is een goed alternatief voor het zelf afsteken van vuurwerk.**

- ☐ mee oneens
☐ neutraal
☐ mee eens
☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

32. **Wat vindt u van de huidige afsteektijden?**

Vuurwerk afsteken mag van 31 december van 18.00 uur tot 1 januari 02.00 uur.

- ☐ te ruim
☐ te beperkt
☐ goed
☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

33. Het afsteken van vuurwerk in de dagen voorafgaand aan de jaarwisseling moet strenger worden beboet

- ☐ mee oneens
- ☐ neutraal
- ☐ mee eens
- ☐ weet niet / geen mening

Vragen over een vuurwerk verbod

De volgende vragen gaan over wat u vindt van een verbod op vuurwerk. Er zijn geen verkeerde of juiste antwoorden. De vragen dienen om een indicatie te krijgen van het beeld dat u hebt van vuurwerk.

Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

alle respondenten

34. Er moet een verbod komen op knalvuurwerk.

- ☐ mee oneens
- ☐ neutraal
- ☐ mee eens
- ☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

35. Er moet een verbod komen op vuurpijlen.

- ☐ mee oneens
- ☐ neutraal
- ☐ mee eens
- ☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

36. Er moet een verbod komen op al het consumentenvuurwerk.

- ☐ mee oneens
- ☐ neutraal
- ☐ mee eens
- ☐ weet niet / geen mening

vraag 36 = mee eens

37. Kunt u aangeven waarom u het ermee eens bent dat er een verbod op consumentenvuurwerk moet komen?

U kunt maximaal drie antwoorden kiezen.

- ☐ ik ben bang voor vuurwerk
- ☐ ik krijg gezondheidsklachten van vuurwerk
- ☐ ik vind het een goede manier om letsels te voorkomen
- ☐ ik vind het een goede manier om schade te voorkomen
- ☐ ik vind het een goede manier om gezondheidsklachten bij anderen te voorkomen
- ☐ ik vind het voor de (huis)dieren beter
- ☐ ik vind het voor het milieu beter
- ☐ een andere reden, namelijk

Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

alle respondenten

38. Iedereen moet zelf kunnen beslissen of ze vuurwerk willen afsteken.

- ☐ mee oneens
- ☐ neutraal
- ☐ mee eens
- ☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

39. De overlast van vuurwerk neemt de afgelopen jaren toe.

- ☐ mee oneens
- ☐ neutraal
- ☐ mee eens
- ☐ weet niet / geen mening

alle respondenten

40. Als er een vuurwerkverbod komt dan ga ik illegaal vuurwerk kopen.

- ☐ mee oneens
- ☐ neutraal
- ☐ mee eens
- ☐ weet niet / geen mening

Vragen over letsel

De volgende vragen gaan over verwondingen die zijn opgelopen door vuurwerk.

alle respondenten

41. Heeft u ooit letsel opgelopen als gevolg van vuurwerk?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ ja, tijdens het afsteken van vuurwerk
- ☐ ja, door het vuurwerk van iemand anders
- ☐ nee

alle respondenten

42. Heeft u ooit gehoorschade opgelopen als gevolg van vuurwerk?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ ja, tijdens het afsteken van vuurwerk
- ☐ ja, door het vuurwerk van iemand anders
- ☐ nee

vraag 42 = ja, tijdens het afsteken van vuurwerk OF vraag 42 = ja, door het vuurwerk van iemand anders

43. Welk type gehoorschade werd opgelopen?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ een piep / brom / ruis
- ☐ licht gehoorverlies
- ☐ matig gehoorverlies
- ☐ ernstig gehoorverlies
- ☐ doof
- ☐ anders, namelijk

vraag 42 = ja, tijdens het afsteken van vuurwerk OF vraag 42 = ja, door het vuurwerk van iemand anders

44. Was deze gehoorschade tijdelijk of blijvend?

- ☐ tijdelijk
- ☐ blijvend
- ☐ weet ik (nog) niet

Vragen over vuurwerkcampagnes

De volgende vragen gaan over vuurwerkcampagnes.

alle respondenten

45. Met welke vuurwerk campagnes bent u bekend?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ Donnie knalplanga
- ☐ BIEM!
- ☐ 4vuurwerkveilig
- ☐ ik ben niet bekend met bovenstaande vuurwerk campagnes

vraag 45 = Donnie knalplanga

46. Heeft u afgelopen jaarwisseling een vuurwerkbril gekocht / gebruikt vanwege de Donnie knalplanga campagne?

- ☐ ja
- ☐ nee

vraag 45 = BIEM!

47. Heeft u afgelopen jaarwisseling voldoende afstand gehouden (8-12 meter) vanwege de BIEM! campagne?

- ☐ ja
- ☐ nee

vraag 45 = 4vuurwerkveilig

48. Bent u afgelopen jaarwisseling veiliger met vuurwerk omgegaan vanwege de 4vuurwerkveilig campagne?

- ☐ ja
- ☐ nee

Vragen over regels

De volgende vragen gaan over wat u weet van de vuurwerkregels. De vragen dienen om een indicatie te krijgen van het beeld dat u hebt van vuurwerk.

alle respondenten

49. Wat is de minimumleeftijd waarop u alle soorten legaal vuurwerk mag afsteken?

- ☐ vanaf 12 jaar
- ☐ vanaf 13 jaar
- ☐ vanaf 14 jaar
- ☐ vanaf 15 jaar
- ☐ vanaf 16 jaar
- ☐ vanaf 17 jaar
- ☐ vanaf 18 jaar

alle respondenten

50. Welk van de onderstaande typen vuurwerk is volgens u illegaal?

U kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ strijkers
- ☐ vlinders
- ☐ nitraten
- ☐ Romeinse kaarsen
- ☐ babypijltjes
- ☐ bengaals vuur
- ☐ mortierbommen
- ☐ Chinese rollen
- ☐ lawinepijlen
- ☐ cobra's
- ☐ geen van bovenstaande vuurwerk

alle respondenten

51. Mag vuurwerk in het buitenland worden gekocht?

- ☐ ja
- ☐ ja, maar alleen als het voldoet aan de eisen van de Nederlandse wet
- ☐ ja, maar alleen als het voldoet aan de eisen van de Nederlandse wet, en dit 48 uur voor het invoeren van het vuurwerk digitaal is gemeld bij de overheid
- ☐ nee

alle respondenten

52. Mag vuurwerk dat door particulieren via een website is besteld thuis worden bezorgd?

- ☐ ja
- ☐ nee

Bijlage 2 Tabellenboek

Achtergrondkenmerken

Wat is uw geslacht?

n=1.658	Aantal	Percentage
Man	776	46,8
Vrouw	882	53,2

Wat is uw leeftijd?

Aantal respondenten	Minimum (jaar)	Maximum (jaar)	Gemiddelde (jaar)
1.658	20,0	75,0	46,3

Wat is uw hoogste voltooide opleiding?

n=1.658	Aantal	Percentage
Basisonderwijs	25	1,5
Lbo/vbo/vmbo (kader- en beroepsgerichte leerweg)	163	9,8
MAVO/eerste 3 jaar HAVO & VWO/vmbo (theor. en gemengde leerweg)	211	12,7
MBO	519	31,3
HAVO & VWO bovenbouw/wo propedeuse	165	10,0
HBO/WO Bachelor of kandidaats	437	26,4
WO Doctoraal of master	138	8,3

Wat is uw postcode?

(weergegeven aan de hand van provincienaam)

n=1.658	Aantal	Percentage
Drenthe	37	2,2
Flevoland	65	3,9
Friesland	49	3,0
Gelderland	118	7,1
Groningen	40	2,4
Limburg	81	4,9
Noord-Brabant	186	11,2
Noord-Holland	468	28,2
Overijssel	60	3,6
Utrecht	225	13,6
Zeeland	24	1,4
Zuid-Holland	305	18,4

Woonsituatie**1a. Wat is uw woonsituatie?**

n=1.658	Aantal	Percentage
Alleenstaand	293	17,7
Samenwonend met partner	465	28,0
Thuiswonend (bij ouders)	100	6,0
Samenwonend met partner en kind(eren)	628	37,9
Alleenstaand met kind(eren)	117	7,1
Samenwonend met een of meerdere huisgenoten	55	3,3

1b. In welke leeftijdscategorie(n) is/zijn uw kind(eren)?*(u kunt meerdere antwoorden kiezen)*

n=745	Aantal	Percentage
Jonger dan 10 jaar	318	19,2
Tussen de 10 en 14 jaar	231	13,9
Tussen de 15 en 19 jaar	255	15,4
Ouder dan 19 jaar	203	12,2

Vragen over het kopen van vuurwerk**2. Heeft u afgelopen jaarwisseling (2019-2020) vuurwerk gekocht?**

n=1.658	Aantal	Percentage
Ja	526	31,7
Nee	1.132	68,3

3. Hoeveel euro heeft u afgelopen jaarwisseling in totaal aan vuurwerk uitgegeven?

Aantal respondenten	Laagste bedrag (€)	Hoogste bedrag (€)	Gemiddelde (€)
526	2,00	1.000,00	92,15

4. Waar heeft u het vuurwerk gekocht?*(u kunt meerdere antwoorden kiezen)*

n=526	Aantal	Percentage
In een officieel verkooppunt van vuurwerk	464	88,2
Ik heb het besteld via internet bij een Nederlands bedrijf en ik heb het thuis laten bezorgen	16	3,0
Ik heb het besteld via internet bij een buitenlands bedrijf en ik heb het thuis laten bezorgen	9	1,7
Ik heb het besteld via internet en ik heb het bij een officieel verkooppunt van vuurwerk laten bezorgen	28	5,3
Anders, namelijk*	58	11,0

*Respondenten die bij 'anders, namelijk' winkels zoals Action, Albert Heijn, Aldi, Lidl, Blokker, Big Bazar of Hema hebben ingevuld, zijn gehercodeerd naar 'in een officieel verkooppunt van vuurwerk'.

5. Kunt u per soort vuurwerk aangeven of u het heeft gekocht?*(u kunt meerdere antwoorden kiezen)*

n=526	Aantal	Percentage
Legaal siervuurwerk		
Vuurpijl	204	38,8
Cakebox	216	41,1
Sierpot / fontein	238	45,2
Grondbloem	181	34,4
Compound / samengesteld vuurwerk	117	22,2
Sterretjes	208	39,5
Siervuurwerk, overig*	26	4,9
Legaal knalvuurwerk		
Single shot / Thunder King	171	32,5
Rotje / kanonslag / astronaut	122	23,2
Ratelband / Chinese rol	67	12,7
Knalvuurwerk, overig*	17	3,2
Illegaal vuurwerk		
Romeinse kaarsen	65	12,4
Babypijltjes	38	7,2
Nitraten	20	3,8
Mortierbom / display Shell	3	0,6
Cobra	18	3,4
Strijker	4	0,8
Vlinderbom / toffee	8	1,5
Knalpatroon	48	9,1
Lawinepijl	20	3,8

*Respondenten die bij 'siervuurwerk, overig' en 'knalvuurwerk, overig' een type vuurwerk hebben ingevuld dat eigenlijk bij één van de keuzemogelijkheden hoort, zijn gehercodeerd.

6. Kunt u per soort vuurwerk aangeven welk deel (percentage) van het totaalbedrag u daar aan heeft besteed?

n=526	Aantal	Deel (%) van totaalbedrag besteed aan type vuurwerk (gemiddeld)
Legaal siervuurwerk		
Vuurpijl	203*	32,8
Cakebox	216	45,3
Sierpot / fontein	236*	32,9
Grondbloem	181	18,5
Compound / samengesteld vuurwerk	117	40,4
Sterretjes	202*	27,8
Siervuurwerk, overig	36*	60,4
Legaal knalvuurwerk		
Single shot / Thunder King	171	23,6
Rotje / kanonslag / astronaut	120*	17,5
Ratelband / Chinese rol	67	17,8
Knalvuurwerk, overig	16*	45,5
Illegaal vuurwerk		
Romeinse kaarsen	65	18,8
Babypijltjes	38	21,9
Nitraten	20	18,3
Mortierbom / display Shell	3	13,3
Cobra	18	11,5
Strijker	4	15,0
Vlinderbom / toffee	8	25,6
Knalpatroon	48	22,4
Lawinepijl	20	16,2

*Aantal wijkt af van het aantal weergegeven bij vraag 5, vanwege de hercodering die is toegepast.

7. Welke van de volgende producten heeft u bij de aankoop van vuurwerk gekocht/gekregen?

(u kunt meerdere antwoorden kiezen)

n=526	Aantal	Percentage
Veiligheidsbril	344	65,4
Gehoorbeschermers	87	16,5
Vuurwerklont	340	64,6
Lanceerstandaard voor vuurpijl	92	45,1 ¹
Lanceerstandaard voor compound/samengesteld vuurwerk	16	13,7 ²
Geen van bovenstaande producten	111	21,1

¹Percentage is gebaseerd op het aantal respondenten dat een vuurpijl heeft gekocht (n=204).

²Percentage is gebaseerd op het aantal respondenten dat een compound heeft gekocht (n=117).

Vragen over het omgaan met vuurwerk – zelf afsteken

8. Heeft u (of uw partner) afgelopen jaarwisseling (2019-2020) vuurwerk afgestoken?*

n=913	Aantal	Percentage
Ja	195	21,4
Nee	718	78,6

*Deze vraag is gesteld aan respondenten die geen thuiswonend(e) kind(eren) hebben.

9. Heeft u afgelopen jaarwisseling (2019-2020) vuurwerk afgestoken?*

n=745	Aantal	Percentage
Ja, maar mijn kind(eren) niet	98	13,2
Ja, en mijn kind(eren) ook	196	26,3
Nee, en mijn kind(eren) ook niet	315	42,3
Nee, maar mijn kind(eren) wel	136	18,3

*Deze vraag is gesteld aan respondenten die (een) thuiswonend(e) kind(eren) hebben.

10. Welke van de volgende soorten vuurwerk heeft u afgestoken?*(u kunt meerdere antwoorden kiezen)*

n=625	Aantal respondenten dat type vuurwerk heeft gekocht	Percentage
Legaal siervuurwerk		
Vuurpijl	220	35,2
Cakebox	226	36,2
Sierpot / fontein	238	38,1
Grondbloem	167	26,7
Compound / samengesteld vuurwerk	125	20,0
Sterretjes	212	33,9
Siervuurwerk, overig*	22	3,5
Legaal knalvuurwerk		
Single shot / Thunder King	160	25,6
Rotje / kanonslag / astronaut	113	18,1
Ratelband / Chinese rol	58	9,3
Knalvuurwerk, overig*	13	2,1
Illegaal vuurwerk		
Romeinse kaarsen	62	9,9
Babypijltjes	40	6,4
Nitraten	16	2,6
Mortierbom / display Shell	3	0,5
Cobra	17	2,7
Strijker	12	1,9
Vlinderbom / toffee	8	1,3
Knalpatroon	41	6,6
Lawinepijl	13	2,1

*Respondenten die bij 'siervuurwerk, overig' en 'knalvuurwerk, overig' een type vuurwerk hebben ingevuld dat eigenlijk bij één van de keuzemogelijkheden hoort, zijn gehercodeerd.

11. Kunt u per soort vuurwerk aangeven welk aantal u heeft afgestoken?

n=625	Aantal respondenten dat type vuurwerk heeft afgestoken	Aantal (gemiddeld)
Legaal siervuurwerk		
Vuurpijl	216*	12,5
Cakebox	226	8,0
Sierpot / fontein	237*	10,3
Grondbloem	167	26,1
Compound / samengesteld vuurwerk	125	9,5
Sterretjes	208*	11,3 ¹
Siervuurwerk, overig	29*	19,2 ²
Legaal knalvuurwerk		
Single shot / Thunder King	160	21,3
Rotje / kanonslag / astronaut	112*	36,9
Ratelband / Chinese rol	58	10,5
Knalvuurwerk, overig	16*	18,0
Illegaal vuurwerk		
Romeinse kaarsen	62	11,0
Babypijltjes	40	13,0
Nitraten	16	24,1
Mortierbom / display Shell	3	3,7
Cobra	17	11,5
Strijker	12	10,3
Vlinderbom / toffee	8	5,3
Knalpatroon	41	20,2 ³
Lawinepijl	13	9,2

*Aantal wijkt af van het aantal weergegeven bij vraag 10, vanwege de hercodering die is toegepast.

¹Uitschieter van 500 sterretjes is vervangen door één na hoogste aantal + 1.

²Uitschieter van 5.050 siervuurwerk, overig is vervangen door één na hoogste aantal +1.

³Uitschieter van 1.000 knalpatronen is vervangen door één na hoogste aantal +1.

12. Wat was voor u de belangrijkste reden om vuurwerk af te steken?

n=625	Aantal	Percentage
Het is leuk voor mijzelf, mijn partner en / of kind(eren)	209	33,4
Het is een belangrijk ritueel om de jaarwisseling te markeren	69	11,0
Het is traditie	115	18,4
Het is leuk om vuurwerk zelf af te steken	59	9,4
Het is spannend om vuurwerk zelf af te steken	12	1,9
Het is mooi om naar te kijken	113	18,1
Een andere reden, namelijk	48	7,7

13. Wat waren voor u de belangrijkste redenen om geen vuurwerk af te steken?*(u kunt maximaal drie antwoorden kiezen)*

n=1.033	Aantal	Percentage
Ik vond het te duur dit jaar	194	18,8
Ik vond het weer te slecht	25	2,4
Ik vind het niet (meer) interessant	287	27,8
Ik vind het niet (meer) leuk	296	28,7
Ik vind het te gevaarlijk (geworden)	532	51,5
Ik vind het niet goed voor mijn gezondheid	112	10,8
Ik vind het niet prettig voor de (huis)dieren	421	40,8
Ik vind het niet goed voor het milieu	404	39,1
Een andere reden, namelijk	138	13,4

14. U heeft aangegeven afgelopen jaarwisseling zelf geen vuurwerk te hebben afgestoken. Bent u wel zelf buiten naar het vuurwerk gaan kijken?

n=1.169 ²⁵	Aantal	Percentage
Ja	555	47,5
Nee	614	52,5

15. Heeft of hebben uw kind(eren) afgelopen jaarwisseling buiten naar het vuurwerk gekeken?

n=413	Aantal	Percentage
Ja	253	61,3
Nee	160	38,7

²⁵ Dit n-getal komt niet overeen met het n-getal van vraag 13, aangezien vraag 14 ook aan respondenten is gesteld die zelf geen vuurwerk hebben afgestoken, maar hun thuiswonende kind(eren) wel.

16. Heeft u na de jaarwisseling vuurwerkresten opgeruimd?

n=1.658	Aantal	Percentage
Ja, zoveel mogelijk mijn eigen vuurwerkresten	336	53,8*
Ja, (een gedeelte van) de straat	321	19,4
Ja, ik heb meegedaan aan veeg- of andere opruimacties	43	2,6
Nee	958	57,8

*Percentage is gebaseerd op het aantal respondenten dat vuurwerk heeft afgestoken (n=625).

Vragen over de kwaliteit van vuurwerk**17. Wat vond u van de kwaliteit van het afgestoken vuurwerk?**

	% slecht	% matig	% goed	% uitstekend	% weet niet / geen mening
Legaal siervuurwerk					
1. Vuurpijl (n=216)	0,5	6,0	61,6	29,2	2,8
2. Cakebox (n=226)	1,3	3,5	42,9	50,4	1,8
3. Sierpot / fontein (n=237)	0,8	5,9	60,3	31,2	1,7
4. Grondbloem (n=167)	1,2	9,0	61,7	25,7	2,4
5. Compound / samengesteld vuurwerk (n=125)	0,0	3,2	39,2	54,4	3,2
6. Sterretjes (n=208)	1,9	7,2	54,8	34,1	1,9
7. Siervuurwerk, overig (n=29)	13,8	0,0	34,5	44,8	6,9
Legaal knalvuurwerk					
8. Single shot / Thunder King (n=160)	1,3	8,1	66,3	22,5	1,9
9. Rotje / kanonslag / astronaut (n=112)	3,6	13,4	54,5	22,3	6,3
10. Ratelband / Chinese rol (n=58)	3,4	17,2	46,6	32,8	0,0
11. Knalvuurwerk, overig (n=16)	6,3	6,3	25,0	56,3	6,3

18. **Waarom vond u de kwaliteit van <de / het type vuurwerk> een score van slecht of matig waard?**

(u kunt meerdere antwoorden kiezen)

Verwijzing type vuurwerk in voorgaande tabel	1. (n=14)	2. (n=11)	3. (n=16)	4. (n=17)	5. (n=4)	6. (n=19)	7. (n=4)	8. (n=15)	9. (n=19)	10. (n=12)	11. (n=2)
De gebruiksaanwijzing was niet aanwezig	0	0	0	0	1	0	1	2	2	1	1
De gebruiksaanwijzing was niet duidelijk	3	1	4	1	1	0	1	2	1	1	1
De lont was te kort	1	1	3	2	0	0	0	3	4	1	0
Het vuurwerk ging niet af	4	1	0	7	0	4	1	3	4	2	0
Het vuurwerk ging te snel af	0	1	1	0	0	3	0	2	0	3	0
Het vuurwerk ging te laat af	2	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0
Het vuurwerk ontplofte in plaats van dat het afging	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Het vuurwerk ging onvoldoende recht omhoog	7	3	6	3	1	0	1	3	1	1	0
Het vuurwerk viel om / was instabiel	2	3	3	2	2	2	1	3	0	1	0
De resten van het vuurwerk kwamen nog brandend naar beneden (tot op de grond)	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
De knal was veel te hard	2	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0
De lanceerstandaard viel om	0	nvt	nvt	nvt	0	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
De lanceerstandaard werd te heet of smolt bij het afsteken van het vuurwerk	0	nvt	nvt	nvt	0	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
De lanceerstandaard ging kapot bij het in elkaar zetten en heb ik dus niet gebruikt	0	nvt	nvt	nvt	0	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Iets anders, namelijk	5	2	5	4	1	8	1	5	10	3	0

Vragen over beschermingsmaatregelen**19. Welke beschermingsmaatregelen heeft u genomen om uzelf tijdens het afsteken van vuurwerk te beschermen?****(u kunt meerdere antwoorden kiezen)*

n=489	Aantal	Percentage
Gebruiksaanwijzing gelezen	157	32,1
Veiligheidsbril opgezet	285	58,3
Een andere bril opgezet / ik had al een andere bril op (bv. leesbril)	62	12,7
Gehoorbeschermers gebruikt	98	20,0
Een vuurwerklont gebruikt	275	56,2
Vuurpijlen afgestoken in een lanceerstandaard	76	43,2 ¹
Vuurpijlen afgestoken in een vastgezette fles of pijp	38	21,6 ¹
Compound / samengesteld vuurwerk afgestoken in een lanceerstandaard	18	16,8 ²
Voldoende afstand gehouden (8-12 meter)	277	56,6
Veilige kleding aangedaan (bv. geen capuchon, geen synthetische kleding)	112	22,9
Iets anders, namelijk	12	2,5
Ik heb geen beschermingsmaatregelen genomen	52	10,6

*Deze vraag is gesteld aan respondenten die vuurwerk hebben afgestoken en die geen thuiswonend(e) kind(eren) hebben.

¹Percentage is gebaseerd op het aantal respondenten dat een vuurpijl heeft afgestoken (n=176).

²Percentage is gebaseerd op het aantal respondenten dat een compound heeft afgestoken (n=107).

20. Welke beschermingsmaatregelen heeft u genomen om uw kind(eren) tijdens het afsteken van vuurwerk te beschermen?*

(u kunt meerdere antwoorden kiezen)

n=332	Aantal	Percentage
Ik heb ze een gebruiksaanwijzing laten lezen	52	15,7
Ik heb ze een veiligheidsbril laten dragen	246	74,1
Ik heb ze een andere bril laten dragen / ze hadden al een andere bril op	37	11,1
Ik heb ze gehoorbeschermers laten dragen	78	23,5
Ik heb ze een vuurwerklont laten gebruiken	199	59,9
Ik heb ze een lanceerstandaard voor vuurpijlen laten gebruiken	36	33,6 ¹
Ik heb ze een vastgezette fles of pijp voor vuurpijlen laten gebruiken	27	25,2 ¹
Ik heb ze een lanceerstandaard voor compound / samengesteld vuurwerk laten gebruiken	6	9,1 ²
Ik heb ze voldoende afstand laten houden (8-12 meter)	180	54,2
Ik heb ze veilige kleding aan laten trekken (bv. geen capuchon, geen synthetische kleding)	100	30,1
Iets anders, namelijk	11	3,3
Ik heb geen beschermingsmaatregelen voor mijn kind(eren) genomen	15	4,5
Omdat mijn kind(eren) oud genoeg is/zijn, heb ik daar geen zicht of invloed (meer) op	23	6,9
Omdat mijn kind(eren) op een andere plek vuurwerk afsteken, heb ik daar geen zicht of invloed (meer) op	12	3,6

*Deze vraag is gesteld aan respondenten waarvan het thuiswonend kind vuurwerk heeft afgestoken.

¹Percentage is gebaseerd op het aantal respondenten dat een vuurpijl heeft afgestoken (n=107).

²Percentage is gebaseerd op het aantal respondenten dat een compound heeft afgestoken (n=66).

21. Welke beschermingsmaatregelen heeft u genomen om uzelf tijdens het buiten kijken van vuurwerk te beschermen?

(u kunt meerdere antwoorden kiezen)

n=555	Aantal	Percentage
Veiligheidsbril opgezet	76	13,7
Een andere bril opgezet / ik had al een andere bril op (bv. leesbril)	61	11,0
Gehoorbeschermers gebruikt	28	5,0
Voldoende afstand gehouden (8-12 meter)	325	58,6
Veilige kleding aangedaan (bv. geen capuchon, geen synthetische kleding)	59	10,6
Iets anders, namelijk	24	4,3
Ik heb geen beschermingsmaatregelen genomen	157	28,3

22. Welke beschermingsmaatregelen heeft u genomen om uw kind(eren) tijdens het buiten kijken van vuurwerk te beschermen?

n=253	Aantal	Percentage
Ik heb ze een veiligheidsbril laten dragen	83	32,8
Ik heb ze een andere bril laten dragen / ze hadden al een andere bril op	12	4,7
Ik heb ze gehoorbeschermers laten dragen	35	13,8
Ik heb ze voldoende afstand laten houden (8-12 meter)	119	47,0
Ik heb ze veilige kleding aan laten trekken (bv. geen capuchon, geen synthetische kleding)	31	12,3
Iets anders, namelijk	15	5,9
Ik heb geen beschermingsmaatregelen voor mijn kind(eren) genomen	20	7,9
Omdat mijn kind(eren) oud genoeg is/zijn, heb ik daar geen zicht of invloed (meer) op	66	26,1

Uw mening

24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 en 33.

(bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?)

n=1.658	% mee oneens	% neutraal	% mee eens	% weet niet / geen mening
Er wordt voldoende gecontroleerd op de aankoop van illegaal vuurwerk	62,4	15,4	11,8	10,4
Er is voldoende voorlichting over het veilig gebruiken van vuurwerk	25,0	24,7	46,7	3,6
Er is voldoende voorlichting over het veilig kijken naar vuurwerk	27,1	27,0	42,5	3,4
Er is voldoende voorlichting over wat wel en niet mag bij het afsteken van vuurwerk	33,8	22,7	39,7	3,7
Mijn gemeente moet een plaatselijk verbod op vuurwerk kunnen instellen	15,5	14,5	66,5	3,4
Het instellen van vuurwerkvrije zones is een goede maatregel	12,0	11,9	72,9	3,1
Het instellen van beperkte zones waar wel vuurwerk mag worden afgestoken, is een goede maatregel	20,3	17,7	58,1	3,8
Een gemeentelijke vuurwerkshow is een goed alternatief voor het zelf afsteken van vuurwerk	16,0	13,8	67,1	3,1
Het afsteken van vuurwerk in de dagen voorafgaand aan de jaarwisseling moet strenger worden beboet	4,6	7,7	85,2	2,5

32. Wat vindt u van de huidige afsteektijden?

n=1.658	Aantal	Percentage
Te ruim	719	43,4
Te beperkt	108	6,5
Goed	768	46,3
Weet niet / geen mening	63	3,8

Vragen over een vuurwerk verbod**34, 35 en 36.***(bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?)*

n=1.658	% mee oneens	% neutraal	% mee eens	% weet niet / geen mening
Er moet een verbod komen op knalvuurwerk	15,2	12,4	70,9	1,5
Er moet een verbod komen op vuurpijlen	26,1	21,7	50,2	2,0
Er moet een verbod komen op al het consumentenvuurwerk	30,7	21,9	44,3	3,1

37. Kunt u aangeven waarom u het ermee eens bent dat er een verbod op consumentenvuurwerk moet komen?*(u kunt maximaal drie antwoorden kiezen)*

n=734	Aantal	Percentage
Ik ben bang voor vuurwerk	97	13,2
Ik krijg gezondheidsklachten van vuurwerk	47	6,4
Ik vind het een goede manier om letsels te voorkomen	487	66,3
Ik vind het een goede manier om schade te voorkomen	467	63,6
Ik vind het een goede manier om gezondheidsklachten bij andere te voorkomen	126	17,2
Ik vind het voor de (huis)dieren beter	397	54,1
Ik vind het voor het milieu beter	336	45,8
Een andere reden, namelijk	42	5,7

38, 39 en 40.*(bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?)*

n=1.658	% mee oneens	% neutraal	% mee eens	% weet niet / geen mening
Iedereen moet zelf kunnen beslissen of ze vuurwerk willen afsteken	47,5	16,7	32,6	3,2
De overlast van vuurwerk neemt de afgelopen jaren toe	8,9	13,3	73,8	4,0
Als er een vuurwerkverbod komt dan ga ik illegaal vuurwerk kopen	81,8	6,5	7,6	4,1

Vragen over letsel**41. Heeft u ooit letsel opgelopen als gevolg van vuurwerk?***(u kunt meerdere antwoorden kiezen)*

n=1.658	Aantal	Percentage
Ja, tijdens het afsteken van vuurwerk	58	3,5
Ja, door het vuurwerk van iemand anders	93	5,6
Nee	1.512	91,2

42. Heeft u ooit gehoorschade opgelopen als gevolg van vuurwerk?*(u kunt meerdere antwoorden kiezen)*

n=1.658	Aantal	Percentage
Ja, tijdens het afsteken van vuurwerk	17	1,0
Ja, door het vuurwerk van iemand anders	59	3,6
Nee	1.582	95,4

43. Welk type gehoorschade werd opgelopen?*(u kunt meerdere antwoorden kiezen)*

n=76	Aantal	Percentage
Een piep / brom / ruis	57	75,0
Licht gehoorverlies	14	18,4
Matig gehoorverlies	5	6,6
Ernstig gehoorverlies	3	3,9
Doof	2	2,6
Anders, namelijk	7	9,2

44. Was deze gehoorschade tijdelijk of blijvend?

n=76	Aantal	Percentage
Tijdelijk	57	75,0
Blijvend	15	19,7
Weet ik (nog) niet	4	5,3

Vragen over vuurwerkcampagnes**45. Met welke vuurwerk campagnes bent u bekend?***(u kunt meerdere antwoorden kiezen)*

n=1.658	Aantal	Percentage
Donnie knalplanga	81	4,9
BIEM!	48	2,9
4vuurwerkveilig	62	3,7
Ik ben niet bekend met bovenstaande vuurwerk campagnes	1.502	90,6

46. Heeft u afgelopen jaarwisseling een vuurwerkbril gekocht / gebruikt vanwege de Donnie knalplanga campagne?

n=81	Aantal	Percentage
Ja	16	19,8
Nee	65	80,2

47. Heeft u afgelopen jaarwisseling voldoende afstand gehouden (8-12 meter) vanwege de BIEM! campagne?

n=48	Aantal	Percentage
Ja	25	52,1
Nee	23	47,9

48. Bent u afgelopen jaarwisseling veiliger met vuurwerk omgegaan vanwege de 4vuurwerkveilig campagne?

n=62	Aantal	Percentage
Ja	21	33,9
Nee	41	66,1

Vragen over regels**49. Wat is de minimumleeftijd waarop u alle soorten legaal vuurwerk mag afsteken?**

n=1.658	Aantal	Percentage
Vanaf 12 jaar	165	10,0
Vanaf 13 jaar	11	0,7
Vanaf 14 jaar	63	3,8
Vanaf 15 jaar	37	2,2
Vanaf 16 jaar	604	36,4
Vanaf 17 jaar	5	0,3
Vanaf 18 jaar	773	46,6

50. Welk van de onderstaande typen vuurwerk is volgens u illegaal?
(u kunt meerdere antwoorden kiezen)

n=1.658	Aantal	Percentage
Romeinse kaarsen	260	15,7
Babypijltjes	219	13,2
Nitraten	1172	70,7
Mortierbom / display shell	1328	80,1
Cobra	1191	71,8
Strijker	838	50,5
Vlinderbom / toffee	450	27,1
Lawinepijl	942	56,8
Bengaals vuur	333	20,1
Chinese rol	587	35,4
Geen van bovenstaande vuurwerk	97	5,9

51. Mag vuurwerk in het buitenland worden gekocht?

n=1.658	Aantal	Percentage
Ja	118	7,1
Ja, maar alleen als het voldoet aan de eisen van de Nederlandse wet	676	40,8
Ja, maar alleen als het voldoet aan de eisen van de Nederlandse wet, en dit 48 uur voor het invoeren van het vuurwerk digitaal is gemeld bij de overheid	264	15,9
Nee	600	36,2

52. Mag vuurwerk dat door particulieren via een website is besteld thuis worden bezorgd?

n=1.658	Aantal	Percentage
Ja	423	25,5
Nee	1235	74,5

Bijlage 3 Afbeeldingen typen vuurwerk

1. Single shot / Thunder King

2. Rotje / kanonslag / astronaut

3. Ratelband / Chinese rol

4. Vuurpijl

5. Cakebox

6. Compound / samengesteld vuurwerk

7. Slerpot / fontein

8. Grondbloem

9. Sterretjes

10. Romelne kaars

11. Babypijltje

12. Cobra

13. Knaipatronen

14. Lawinepijl

15. Nitraten

16. Mortierbom / display shell

17. Vlinderbom / toffee

18. Strijkers

Over VeiligheidNL

VeiligheidNL is een onafhankelijk expertisecentrum met de missie om ongevallen te voorkomen door veilig gedrag te stimuleren. We helpen mensen hun veiligheid te vergroten in en om het huis, maar ook op straat, op school en op het werk. We monitoren en signaleren ongevallen en letsels en onderzoeken welke vorm van preventie effectief is. Voor de monitoring is het Letsel Informatie Systeem (LIS) de basis, een registratiesysteem bij een representatieve steekproef van Spoedeisende Hulpafdelingen (SEH's) in Nederland, maar we rapporteren ook dodelijke ongevallen en ziekenhuisopnamen door letsels.

We ontwikkelen effectieve gedragsinterventies die praktisch, oplossingsgericht en op maat zijn en voeren deze ook deels uit. Ten slotte delen wij onze kennis en kunde direct met onze doelgroepen of via professionals, samenwerkingspartners en ambassadeurs. We werken voor en met overheden, bedrijven, zorgverleners en particulieren.